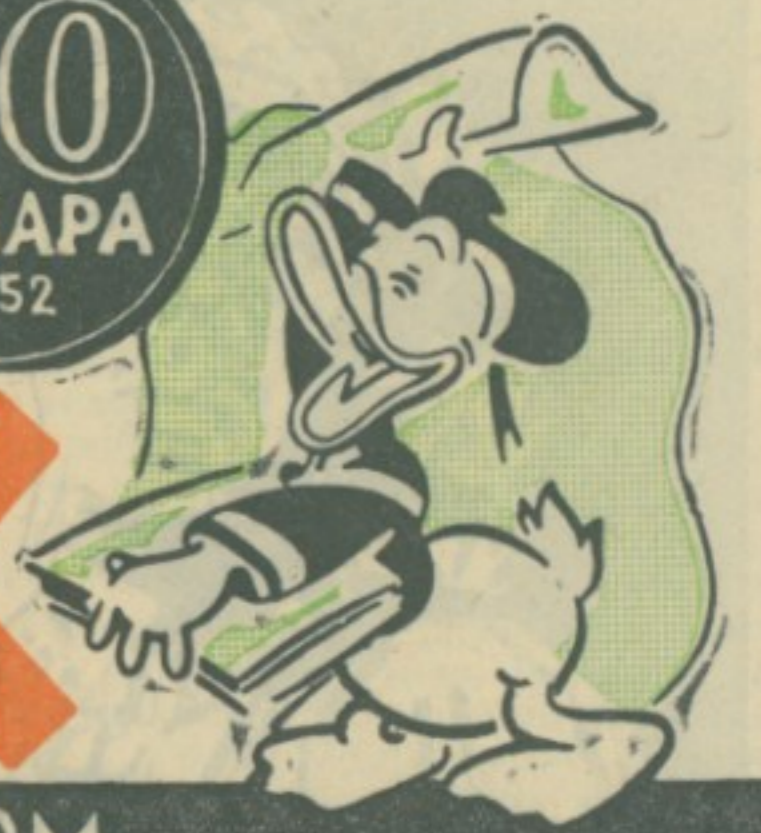

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIV Број 580
Субота, 9. фебруар 1963.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

КРОЗ ВЕКОВЕ

ИЗРЕКА И ЗАЧИНИ

Тутнути некое нешто под нос значи, у преносном смислу, пружити му очигледан доказ за нешто у шта ова особа неће или не жели

да верује. Ова изрека заједничка је многим европским језицима и потиче из времена када су у Европу из новоткривених земаља и континента почели да пристижу разни мирисни зачини. Да би убедили купце да су зачини прави и навели их на куповину, трговци су обично натрљали зачином надлактицу руке и тутнули је купцу под нос. Овом очигледном доказу ретко је који купец могао да одоли.

ПРВИ КОМПАС У ЕВРОПИ

Европски морепловци дознали су за компас од арабских морнара. У једној старој арапској хронци забележено је да су у IX веку изасланици емира из Кордове донели на поклон жени краља Ирске један компас. Мада нема довољно доказа да је то први компас донет у Европу, ово сведочанство је значајан податак за историчаре поморске навигације.

ПЛАШЉИВИ ВЛАДАР

Некадашњи владар Алжира Хусеин (1767 — 1848), толико се бојао да ће га неко убити да за време читаве своје

владавине ни један једини пут није напустио своју палату. Његова владавина, а истовремено и добровољно заточеништво, трајала је дванаест година.

ФЛАШ ГОРДОН

ТО ЈЕ ЗНАЧИ
ЊИХОВА „ТАЈНА“...
ОДАШИЉАЦИ
МАТЕРИЈЕ!

НАУЧНИЦИ СА ЗЕМЉЕ
НИСУ ГА МОГЛИ КОНСТРУИРАТИ!
ЗНАЧИ, ЗЕМЉА ЈЕ
УСПОСТАВИЛА КОНТАКТ
СА ДРИНОМ!

ОДЛИЧНО! ДАЛИ СУ
МИ У РУКЕ СРЕДСТВО
КОЈИМ ЋУ УНИШТИТИ
ОБА НЕПРИЈАТЕЉА...
ОДРЕДНОМ!

У БАЗИ...
ФЛАШЕ!
ШТА СЕ ДОГДИЛО?
ЧУЛИ СМО
ПУЦЊАВУ!

О'ДОЛ... ОН ЈЕ
ШПИЈУН! БРЗО!
ОСИГУРАЈТЕ
ОДАШИЉАЦИ!

ПРЕКАСНО!
ШПИЈУН ЈЕ
НА ДЕЛУ!

ФЛАШЕ!
ЛАРСЕН... ЈОШ
ЈЕ ЖИВ!

СКОПИЈАНСКИ ШПИЈУН...
УКЉУЧИО ЈЕ МАШИЧУ
ЗА ОДАШИЉАЊЕ! УПРАВИО
ЈЕ... НА ПЛАНЕТУ
ДРИН...

... И АКТИВИРАО ЈЕ
УПАЉАЦИ НА АТОМСКОЈ
ГРАНАТИ...
ЕКСПЛОДИРАЋЕ
СВАКОГ ТРЕ-
НУТКА!

О'ДОЛ... НАСАМАРИО
НАС ЈЕ... НЕСТАО ЈЕ
КРОЗ ОДАШИЉАЦИ
МАТЕРИЈЕ! ТА АТОМСКА
ГРАНАТА... ОСТАВИО
ЈЕ АКТИВИРАН УПА-
ЉАЦИ!

РАТОСИЉАЈМО
СЕ ТОГА... БАЦИ
ЦЕ ГРАНАТУ
КРОЗ
ЕКРАН!

НЕ, ТРЕНТЕ...
ЕКСПЛОДИРАЋЕ
НА ПЛАНЕТИ
ДРИН...

БОЈЕ ДА
СТРАДАЈУ
ОНИ НЕГО
МИ, ФЛАШЕ!

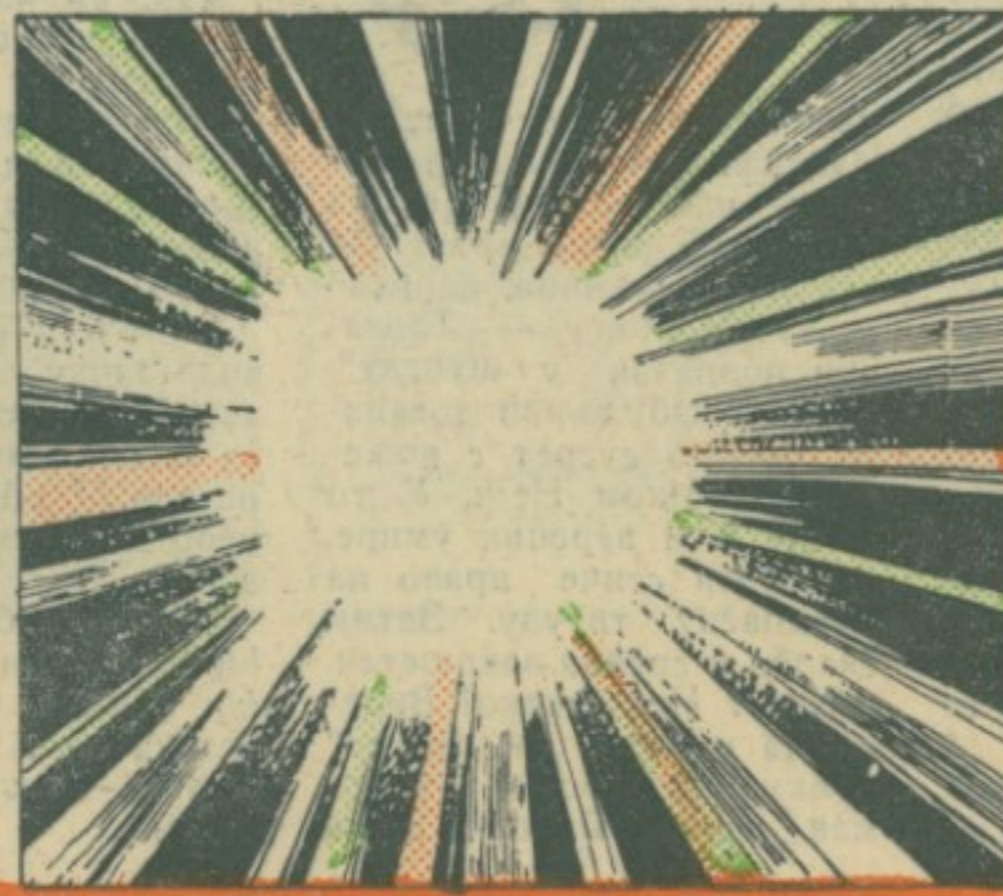
НЕ МЕШАЈ СЕ,
ФЛАШЕ! БАЦИ
ЋЕМО ГРАНАТУ
КРОЗ ОДАШИЉАЦИ!

НЕ! АКО ЊИХ
УНИШТИМО... ИЗ-
ГУБИЛИ СМО И
ЊИХОВУ ПОМОК!
У ПИТАЊУ ЈЕ ЧИ-
ТАВА ЗЕМЉА!

ПУСТИ
ИХ,
ФЛАШЕ...
НЕКА
ЈЕ
БАЦЕ!

МИ
СМО У
ВЕЋИНИ,
ГОРДОНЕ!

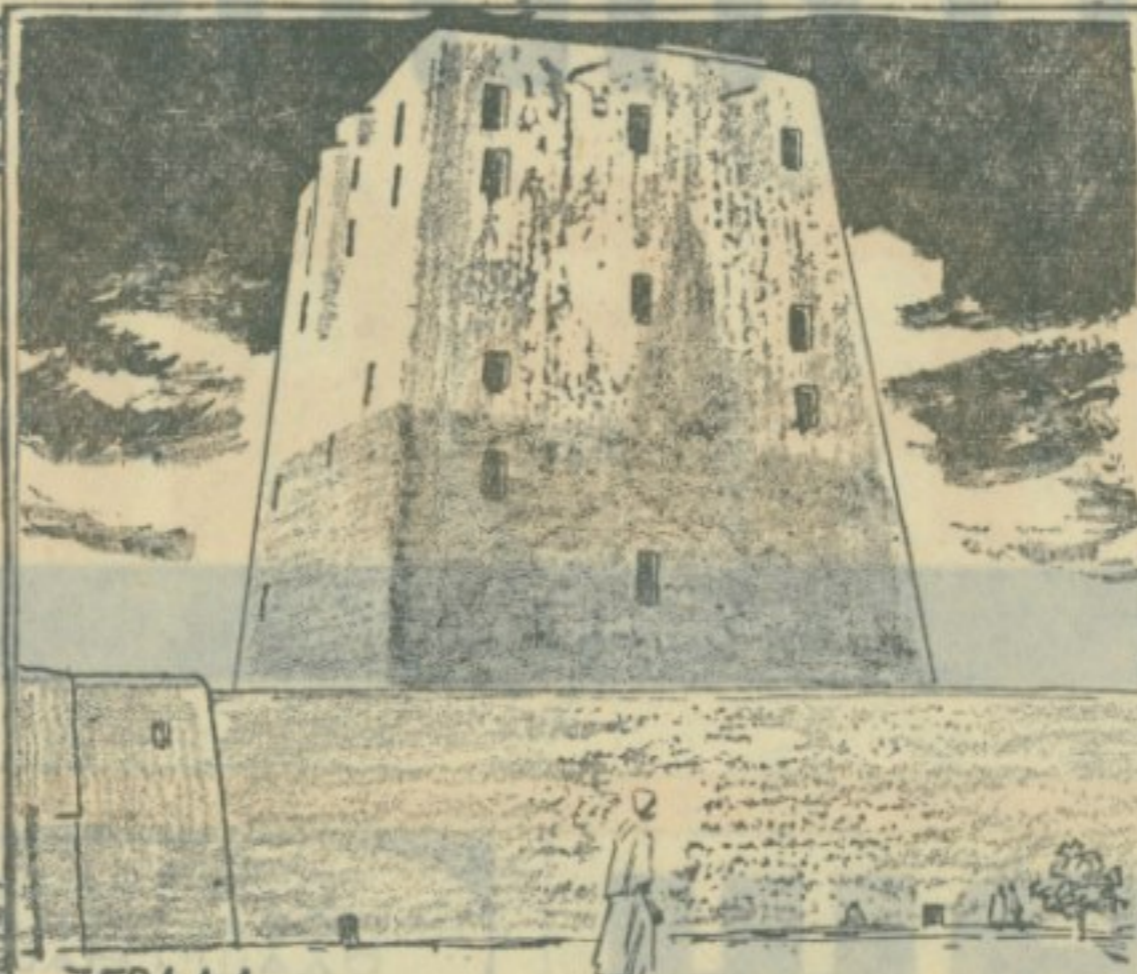
У ОВОМ БРОЈУ: Занимљивости из наше земље. У олуји раџа. Не веруј својим очима. Анушка. Зима, зима. Каријера рекламної агенџа. Са свих страна из целога света. Анејдоше

Ripley's Веровати или не!

НЕВЕСТА

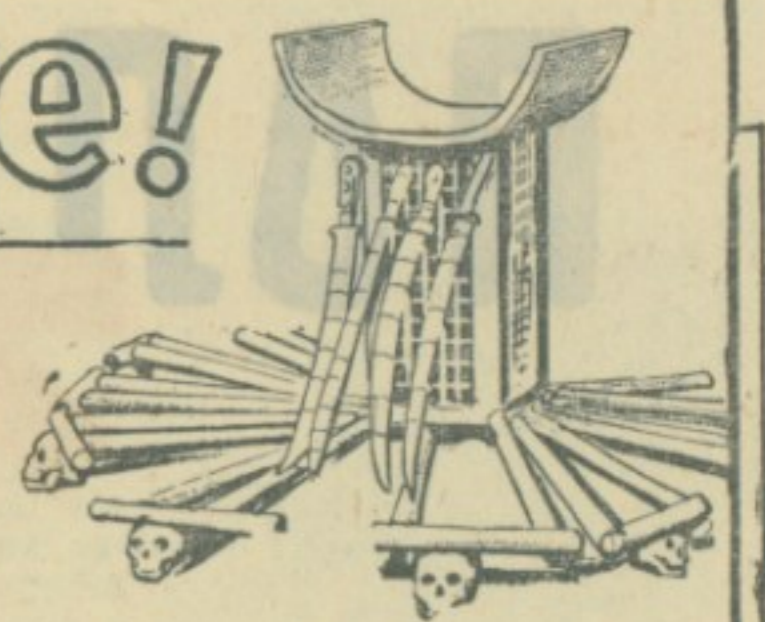
У ПЛЕМЕНИ БАНДА ПУРОЈА
ОПРИ БУКТИЊОМ СВОМ БУД
БЕМ МУЖУ ОВА ОБРАЗА!
АКО ОН МАКАР МАЛО УСТУКНЕ
ЗАБРАЊЕНО МУ ЈЕ ДА СЕ ОЖЕНИ!

ЗГРАДА КОЈА ЈЕ НЕИМАРА СТАЛА ОЧЈЕГ ВИДА!

МОШЕЈУ У ЗАРИЗИ (НИГЕРИЈА)
САГРАДИО ЈЕ НЕИМАР ФВОНИ КОГА ЈЕ
ЕМИР ОД ЗАРИЗЕ ЗАТИМ ОГЛЕПИО ДА
БИ ГА СПРЕЧИО ДА ЗА НЕКОГ ПОДИГ
НЕ ИСТОВЕТНУ ГРАЂЕВИНУ!

© King Features Syndicate, Inc., 1962. w/o'd rights reserved.

ЗЛАТНИ ПРЕСТО КРАЉА ГУЕЗО

КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО ДАХО
МЕДОМ (АФРИКА) ОД 1818
ДО 1858, И САДА ПОЧИВА
У КРАЉЕВСКОЈ РИЗНИЦИ
У ГРАДУ ПОРТО НУОВО
НА ЛОБАЊАМА НЕПРИ
ЈАТЕРА КОЈЕ ЈЕ ГУ
ЕЗО УБИО У РАЗНИМ
БИТКАМА

ЛОБАЊЕ

ПРЕМИНУЛИХ ЧУВАЈУ СЕ
У ХАЛШТАТУ (АУСТРИЈА) СА
ИМЕНИМА ИСПИСАНИМ НА ЧЕ
ОНОЈ КОСТИ. ДА БИ СЕ ШТЕДЕ
ЛО С ГРОБЛАНСКИМ ПРОСТОРОМ
СВАКИХ 10 ГОДИНА ПРЕКОПАЈУ СЕ СВИ
ГРОВОВИ А САСУВАЈУ САМО ЛОБАЊЕ.

РЕПУ

ТЕШКУ 9 КИЛОГРАМА
КОЈА ЈЕ У ОБИМУ
ИМАЛА
79 САНТИМЕТАРА
ОДГАЗИО ЈЕ
ЊЕМС СТРЕЈТ
ИЗ ЕРЛИЈА
(САД)

ЕЗРА МИКЕР (1830-1928)

ЈЕДАН ОД ПИОНИРА-НАДЕЛЕНИКА НА ТЕ
РИТОРИЈИ ДРЖАВЕ ОРЕГОН (САД) ЗАХТЕ
ВАО ЈЕ 10-ОГОДИШЊИ РАДНИ УГОВОР
КАДА ЈЕ ИМАО 90 ГОДИНА! ОД ТИХ 10
ГОДИНА ПРОЖИВЕО ЈЕ САМО ЈОШ 8!

ЗРНА ЗНАЊА

Лице које се никад не сме
је сведок је рђавог срца (ба
скијска).

Подножје лампе је најлоши
је осветљено (турска).

Лаком убија и кокошку ко
ја носи златна јаја (грчка).

Критиковати је лако, али
бити уметник је тешко (фран
цуска).

Очајање је самоубиство ср
ца (немачка).

Тврдо срце је горе од кр
ваве руке (енглеска).

Најстарије и најкраће речи
„да“ и „не“ — захтевају нај
више размишљања (Питаго
ра).

Имао срећу

„Парадајз је здравље“ —
понавља свакоме Џорџ Бирд,
енглески пилот млазног авио
на. За време једног пробног
лета његов апарат је почео
да вибрира у тренутку када
се припремао за атерирање.
Био је свега 50 метара изнад
земље, али без икаквих изгле
да да ће му се падобран отво
рити. Па ипак, у очајању, до
нео је одлуку да покуша све:
притиснуо је дугме за ауто
матско избацивање. Све се о
диграло веома брзо... Када

се прибрао осећао се мало
ошамућен, али потпуно „здрав
и читав“. Имао је велику сре
ћу да без икаквих повреда
пролети кроз стаклени кров
стаклене баште и да „атери
ра“ на гомилу парадајаза.

КАРИЈЕРА РЕКЛАМНОГ АГЕНТА

Најтежи део посла био је
за аутора, како је касније
сам признавао, да свом хе
роју нађе пригодно и од
говарајуће име. Оно је мо
рало да буде кратко и звуч
но: како би се иначе могао
звати човек који је одра
стао међу мајмунима. Едгар
Бероуз тражио је то име
као што композитор тра
жи потребну мелодију. Сла
гао је и премештао звучне
„фразе“ док није наишао
на два слога: Тарзан.

Књижевна каријера Ед
гара Бероуза занимљива је
и необична. Почео је као
агент за рекламу једне
фирме која је производила
неко патентирано средство
против алкохолизма. За ре
кламе на страницима соли
дних и озбиљних листова
и часописа, фирма није и
мала довољно средстава.
Због тога се користила у
слугама провинцијске штам
пе. Да би задобили читаоце
и нашли претплатнике, ти
провинцијски листови об
јављивали су авантуристич
ке приповетке и романе у
наставцима. Прочитавши
неколико таквих „романа“
Бероуз се замислио: да ли
да опроба срећу на овом
попришту?

Прва његова књига носи
ла је назив: „Принцеза
Марса“. Када ју је заврши
о, Бероуз је, на срећу,
послао рукопис уреднику
једног провинцијског листа.
Убрзо је дошао одговор:
рукопис примљен.

Пошто је добио хонорар
Бероуз је почео да разми
шља о новој књизи. Али,
овог пута је одлучио да
место радње његовог рома
на не буде више Марс, већ
Земља — тачније речено
непроходне шуме Африке.
Аутор је био уверен да ње
гови читаоци знају о овом

континенту исто колико и
о Марсу. То му је омогу
ћило да фантазира до миле
воље. Тема: доживљаји чо
века одраслог међу мајму
нима.

Чега све у том роману
није било! Ту је и племен
ити лорд чијег је сина украо
вођ мајмунског чопора и
експедиција која је после
25 година кренула да тра
жи нестали лорда и њего
ву жену, и девојка у коју
се, разуме се, Тарзан заљу
бљује...

Нашавши у напуштеној
колиби лордов дневник,
Тарзан открива да је он
његов син. Сада он може
да се ожени девојком. Авај,
она већ има вереника. Пле
менити младић одриче се
вољене девојке.

Тако се завршавао роман.
Међутим, показало се да то

није крај, већ тек почетак.
Издавач и читаоци тражи
ли су наставак. И Бероуз
се поново латио пера. За
неколико седмица, написао
је другу књигу — „Тарза
нов повратак у дунглу“. По
ново узбудљиви догађаји,
поново сусрет с вољеном
девојком Цејн. У то време
њен вереник умире, а Тар
зан стиче право на лордов
ску титулу. Затим свадба и
срећан завршетак.

Крај? Не, никако! Виде
ћи да његови „књижевни“
бућкуриши постижу огро
ман успех, Бероуз пише

трећу, четврту, пету књигу
о Тарзану. Године 1916, по
јављује се трећа књига
„Тарзанове звери“, 1917 —
„Тарзанов син“, 1918 —
„Тарзан и драгоцености
Опара“, 1919 — „Тарзан у
дунглу“, 1920 — „Непобе
диви Тарзан“.

Књиге о Тарзану дожи
веле су редак успех. За
кратко време Бероузови ро
мани били су преведени на
56 језика. Али то још није
све — почео је победоно
сни Тарзанов поход по би
оскопским екранима.

Први филм био је сним
љен у Холивуду 1918. годи
не. Али, неми Тарзан није
произвео утисак какав су
очекивали продуценти. Са
звучним филмом у биоскоп
ским дворанама загремо је
Тарзанов борбени поклич.

Бероуз је постао бога
таш. Недалеко од Холиву
да купио је велики комп
лексе земљишта на коме
подиже насеље Тарзанија.
Нагнули су туристи из чи
тавог света. Ради рекламе
Бероуз им благодановно
дозвољава да се фотогра
фишу у његовом друштву.

Али, он чак ни за њих
нема увек времена. Јер сва
ког дана он се по неколи
ко часова затвара у радни
кабинет и диктира секре
тарци своју норму — де
ведесет хиљада речи или
око 30 страница.

Смрт је, 1950. године, ста
вила тачку на књижевну
каријеру некадашњег аген
та за рекламу. Иза њега је
остало 57 објављених и 15
необјављених књига о Тар
зану.

Тешко да би се могао на
ћи још један пример толи
ко обилне и успешне, а
истовремено толико некњи
жевне — књижевне делат
ности.

Ипак амазонке

У дунглама Бразила и да
нас још живе два мала пле
мена амазонки. Бразилски и
страживач Едуардо Барос
Прадо, који их је открио,
тврди да ове амазонке воде
миран живот и да се занима
ју ловом и риболовом. Оба
племена, састављена искључ
иво од жена и деце, живе
у близини границе која дели
Бразил од Француске Гвијане.
Прадо и његове сапутнике
— амазонке су примиле вео
ма пријатељски.

Једном годишње мушки
чланови племена, који живе
као неки протганци на дан
хода далеко, смеју да посе
те своје жене-амазонке и да
остану поред њих две сед
мице. Та посета увек је у фе
бруару месецу. Остали део
године жене живе саме. Бра
зилске амазонке изванредно
су веште у руковању копљем
и харпуном.

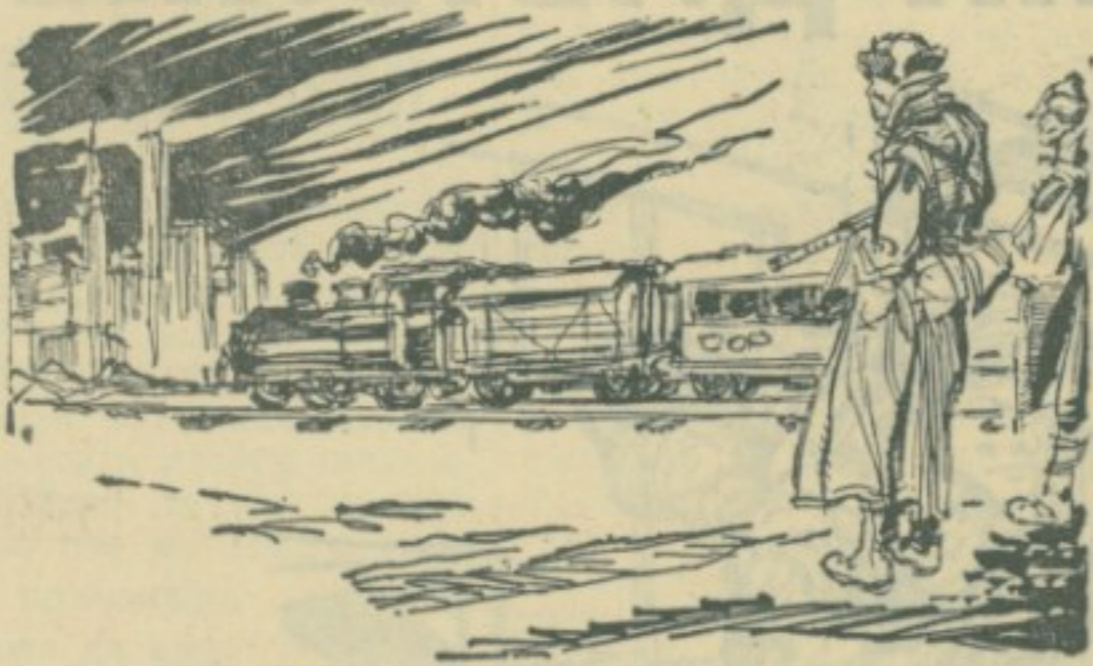
Новац из ваздуха

У јапанском граду Одавара
падала је чудна „киша“ — но
вац! На улицама се направ
ила тужва, сви су хтели по
нешто да ухвате, а са неба су
падале потпуно нове банкно
те! Неповезљиви су помисли
ли да је у питању нека ре
клама и да новац није прави,
али су се касније покајали
што се нису и сами отимали.

Неким случајем из авиона
који је прелетао град, испала
је пошљика новца коју је пре
носио. Председник општине
је упутио апел грађанству, до
душе са слабом надама, да се
новац врати властима.

ВОЗОМ ПРЕКО ЗАЛЕЂЕНОГ ЈЕЗЕРА

У зиму крајем четрдесет прве и почетком четрдесет друге, Лењинграђани су преживљавали најдраматичније тренутке. Град је био у блокади. Резерве хране, муниције и другог материјала биле су при крају. Ваздушним путем се потребе града и његових бранилаца не би могле

задовољити чак и без ометања, а камоли када су Немци имали премоћ у ваздуху. Покушаји да се пробије обруч завршили су се неуспехом. Требало је по сваку цену решити питање снабдевања опкољених совјетских трупа и Лењинграђана — или изгу-

бити град. Муке натерају на немогуће — нађено је неочекивано решење: преко залеђеног језера Ладога изграђена је железничка пруга којом су возови ноћу непрекидно довозили храну и оружје.

Нешто слично, само у летњим месецима, начинили су браниоци Волгограда. Они су се снабдевали подводним мостом чији је коловоз био на пола метра испод површине воде тако да га Немци из ваздуха нису могли уочити.

ПОКРЕТАН БУНКЕР

Да би смањили губитке при нападима на утврђена места, лички партизани су почетком четрдесет друге

дошли на замисао да направе нешто што би било слично тенку. Стево Брозовић, борац батаљона „Марко Орешковић“ с групом другова пронашао је на напуштеном градилишту унске пруге точкове и осовине бетонске мешалице, део вагонске цистерне и неколико гвоздених плоча. Све су то на леђима пренели до ковачке радионице Рада Љубојевића у селу Небљуси. Почетком марта почели су да праве оклопно возило.

Део вагонске цистерне, ојачан гвозденим плочама, послужио је за заштиту борбеног одељења „тенка“ од пушчане и митраљеске ватре, а точкови и осовине бетонске мешалице употребљени су као механизам за кретање тог необичног возила којје се данас чува у Музеју народне револуције у Загребу.

ЖИВИ ТЕНКОВИ

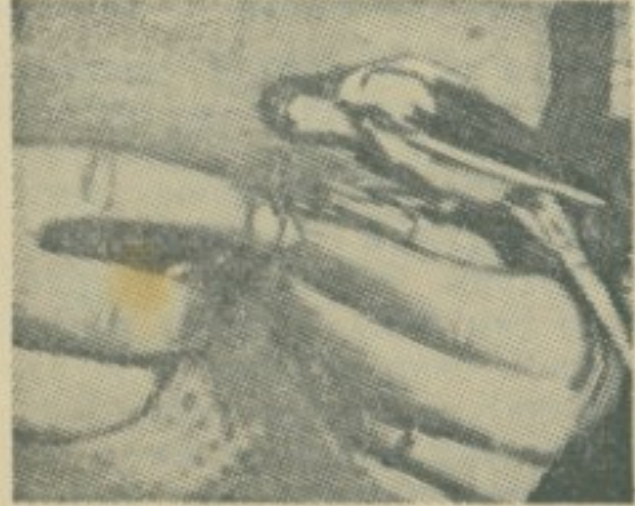
Место које су слоновима некада имали у ратовима народа Азије и северне Африке, подсећа на улогу данашњих тенкова. Слонови су, гломазни као тенкови, ишли испред пешадије. На леђима су носили мале дрвене куле у којима је било по неколико војника наоружаних копљима и стрелама. Приликом суда-

ра са непријатељском војском слоновима су пробијали фронт и крчили пут пешадији.

Премда су слоновима појачавали силу удара, они нису били најпоузданије ратно „оруже“ јер је увек постојала опасност да се, у врлоју борбе, збуне, крену назад и створе пометњу у својим трупима.

КАНАРИНАЦ — ШВЕЉА

У италијанском граду Верони, у кући Синчија и Дорине Вали, живи канаринац Пичио. Увек кад Дорина седне да крпи или шије, Пичио јој слети на руку и покушава да

јој помогне у раду. Наиме, птичица хвата кљуном врх игле и извлачи је из тканине. Дорина Вали тврди да се још ниједном није догодило да се Пичио убодје.

ПЛОВЕЋЕ СЕЛО

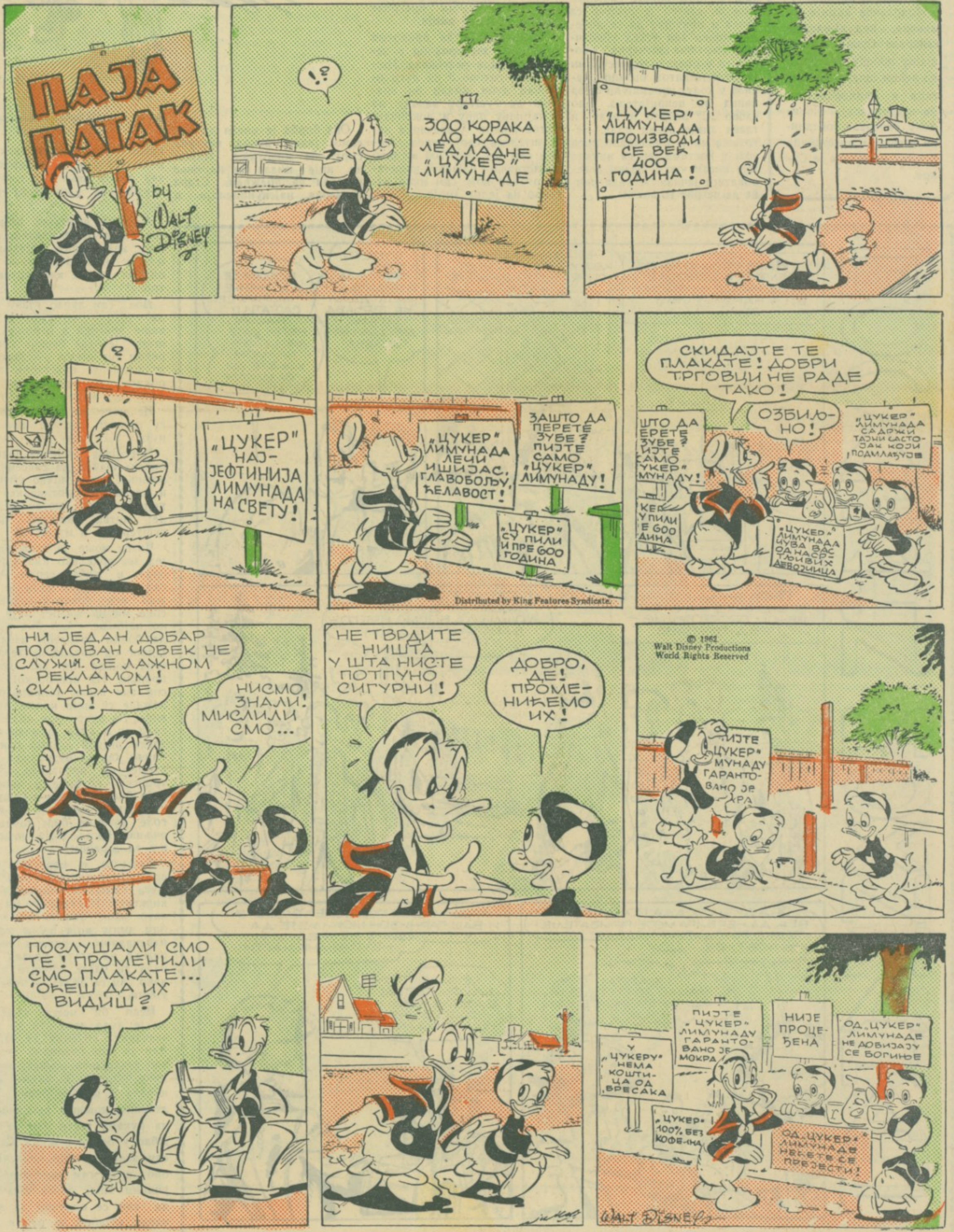
Насеље Гилдерслив-Сити није означено ни на једној географској карти, а ипак то насеље постоји на југоистоку Аљаске. Тешко би и било означити где се тачно налази јер оно стално путује и сваке године превали хиљаде километара.

Гилдерслив-Сити је насеље на сплаву и у њему живе горосече. Насеље заузима „дрвену територију“ дугачку 160 и широку 30 метара. Неколико породица са 19 одраслих особа и 27 деце немају другог станишта до овог огромног сплава који им истовремено служи и као превозно средство — њиме се селе од једне шуме коју треба исећи до друге.

За живот у пловћем селу потребно је доста храбрости и издржљивости. Од најближег насеља њих готово увек дели бар 50 километара и само један мали хидроплан повезује Гилдерслив-Сити са спољашњим светом.

НАПРЕДАК

Данашња техника снимања терена из авиона доноси веома добре резултате. Касније повећане слике показују најситније детаље.

ЗНАЧИ: МИР

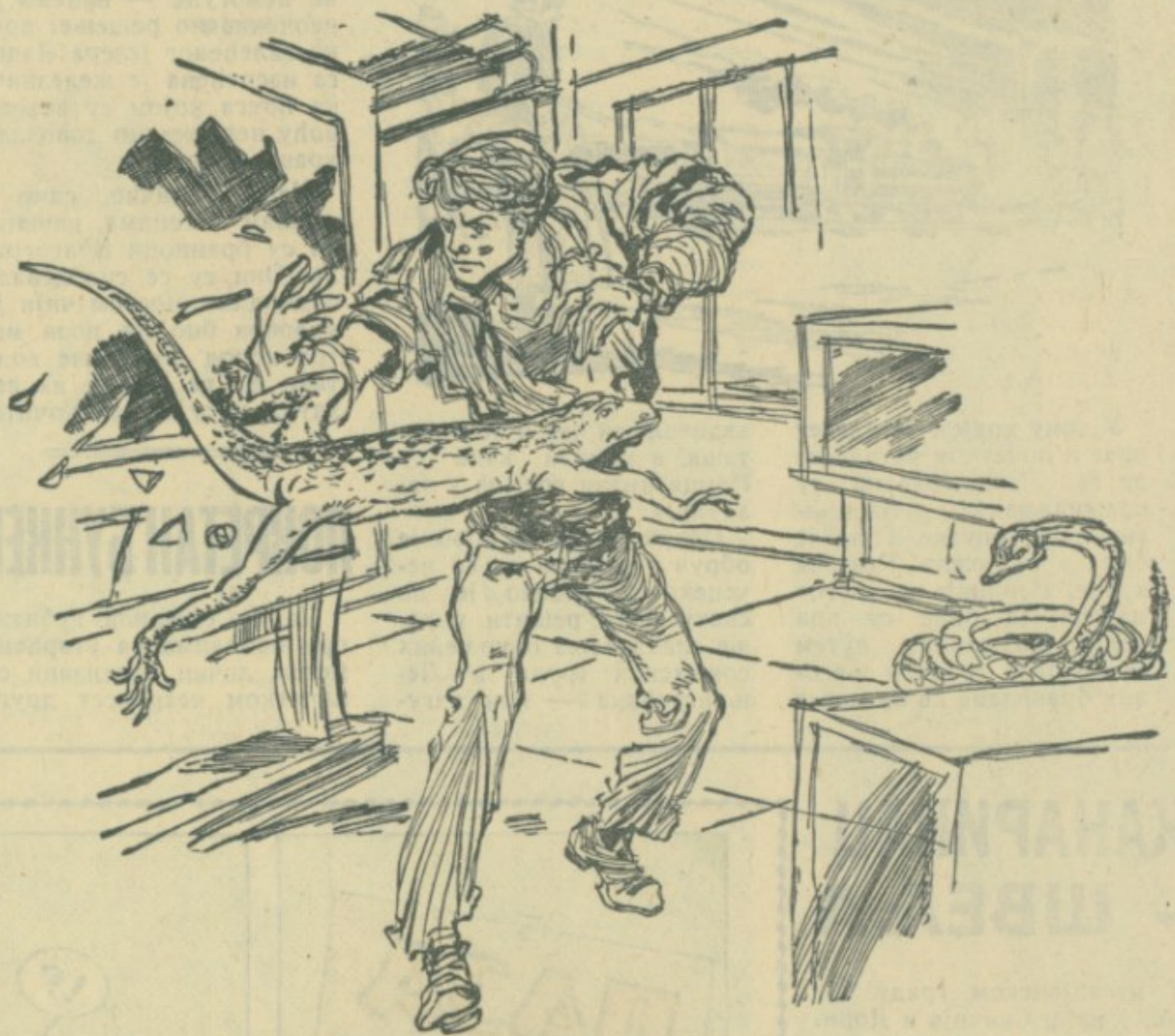
Ла Паз је највећи боливијски град (преко 360.000 становника). У њему бораве валда и дипломатски представници других земаља, иако је званично главни град Боливије Сукре. Ла Паз има предузећа текстилне, кожарске и прехранбене индустрије. Постоји и стари универзитет. Назив града је шпански: ла паз — мир. Град су основали Шпанци 1548. године, а назван је тако у спомен успостављања мира после дуге и крваве борбе између двеју породица освајача Перуа: Пизара и Алмагроа. Град се од 1827. године званично назива Ла Паз де Ајакучо — ради сећања на борбу код перуанског села Ајакуча, где је 1824. године војска народноослободилачке армије Боливара, под командом генерала Сукре однела сјајну победу над бројно већим шпанским снагама и приморала их на капитулацију. По имену генерала-победника званична престоница Боливије названа је Сукре.

М оја највећа змија звечарка налазила се у тераријуму. Била је гладна и чегртала је. Брзо сам ухватио за реп једног пацова — припитомљеног, јер то сме да се чини без опасности само са њим — и убацио га унутра. Емил, мој аустралијски гуштер који је иначе уживао потпуну слободу, неопажено се успузао на обличју сто и почео да се интересује за пацова, своје омиљено јело. Чим је пацов додирнуо под тераријума гладна змија се бацила на њега. Пошто звечарка и при најмањем узмирењу губи апетит нисам хтео да затворим вра-

— Пажња, високи напои! Свако приближавање по животу опасно!

Мој гуштер Емил није био глуп: одмах је проценио ситуацију и инстинктом осетио да се сада ради о животу или смрти. Није се ни помакао. Само његове мале као хилибар жуте очи злокобно су сјајале. Опазио сам да су се његови ножни мишићи за

СУКОБ ЗАКОНА ДИВЉИНЕ

Зоолог Роберт Бреслер описује најдраматичнији догађај у свом животу — сукоб звечарке и огромног гуштера

та него сам непомично стајао крај одшкринutih.

Палаца уста змије већ су се полагао приближавала жртви. У исто време, снажним скоком, слетео је гуштер са стола и покушао да се дочепа пацова али услед убилачког чегртања звечарке уочио се у последњем часу. Змија се муњевитом брзином савила у колут спремајући се за напад на непријатеља. Као слово „С“ лебдео је врат и глава змије изнад пода. Чегртање ми је продирало кроз срж у костима јер га никада још нисам чуо у овако невероватној јачини. А када поче да чегрће то значи:

тегли и да једва приметно вибрира врх његовог репа дугог преко један метар. Уливао је страх исто као и змија: једним јединим уједом могао је да прегризне вратни пршљен змије.

Изгледало је да припрема напад али звечарка би у децени секунде реаговала. Њени јаки, готово 3 м дуги отровни зуби имали би времена да гуштеру зададу ма и најмању рану и до окончају његов живот. А звечарка није штедела свој отров. Једном сам јој узео 700 мг што представља највећу количину отрова коју сам икад извукао из једне змије.

Ова борба је могла да има само један исход: сигурну смрт обе животиње. Ниједна није имала ни најмање изгледа да преживи. Стара звечарка, најскупоценији и

прави музејски примерак по величини у мојој збирци — зар да за неколико секунди заврши са сломљеном кичмом!

А Емил, враголан, који је све наше госте плашио својим изненадним појављивањем у дневној соби — зар он да падне као жртва отрова!

Док сам лупао главу шта да учиним, чегртање је све више претило а огроман гуштер је све бешње шибао репом по песку. Животиње су подлегле прастаром природном закону дивљине: продати свој живот што скуље.

Не могу да кажем да ли су прошле секунде или минути.

Постојала је једна једина, опасна шанса, да спасем животиње: да се лично умешам и развојим противнике. Исход би најпре могао да буде: мртва звечарка, мртав гуштер али и мртав ја!

Човек може да преживи ујед звечарке ако има здраво срце и добар серум. А ја сам имао серум који је лежао већ преко 2 године а срце ми на жалост није било најбоље. Ако бих успео да брзим покретом избацим једног од бораца из тераријума можда би све добро прошло. На прозорској дасци али изван дохвата руке лежала су моје кожане рукавице. На супротном зиду висили су о куки дугачки гвоздени пијуци којима сам обично хватао отровнице. Секунде су пролазиле. Због тропске врућине у просторији био сам само у кошуљи с кратким рукавима и моје голе руке су биле тачно уочљива места. Коју животињу да зграбим?

Емил је за мене био без сумње мање опасан; али ако њега зграбим звечарка ће кидисати. Изгледало ми је зато мање опасно да зграбим змију која ће се услед изненадног скретања њене пада за часак збунити и — како сам се надао — неће ме ујести.

Неко би можда сматрао да је лудо зграбити за реп звечарку спремну за напад. Али ја сам годинама познавао сваки њен покрет, небројено пута је посматрао кад напада и кад се брани. Са дебелим кожним рукавицама на рукама често сам се вежбао у борби с њима. Стога сам знао да није немогућно оно што сам намеравао да учиним. Ипак онога часа када сам се одлучио да звечарку зграбим за реп и избацим је из тераријума ни-

сам био потпуно свестан опасности.

Када су се вратни мишићи змије напели, знао сам да ће смртоносно напасти гуштера.

Дошао је час. Одлучио сам: муњевитим и годинама увежбавањем покретом испружио сам руку, ухватио змију и твом снагом избацио је из тераријума напред себе. Још у ваздуху змија се нагло окренула. Осетио сам болан ујод у руку а истог часа је уз тресак поломљеног стакла искочио и гуштер. Његово бесно фрчање испунило је собу а змија је и даље на поду чегртала. Но обе животиње су се збуњено обазирале око себе. Стајао сам између њих — изван њиховог дохвата. Убрзано дишући гледао сам своју крваву руку. Две велике капи појавиле су се из ране. Осетио сам како ме обузима паника. Мутило ми се већ у глави.

Назад сам и ја постао жртва позива — као толике моје колеге. Ујела ме је највећа и најјача моја змија. Једва сам се одвукао до гвозденог пијука, дохватио њиме звечарку и спустио је у један празан тераријум који сам затим брижљиво затворио. Гуштер се повукао у базен за купање.

Клоуно сам на столицу уморан и обесхрабрен. Био сам сам у кући. Око мене тишина. Положио сам главу на руке и тако неколико минута седео за столом. Мислио сам на болове и грчеве који ће ускоро да наступе и пипао пулс.

Тада сам подигао главу и погледао рану: многе напслине на кожи моје руке лагано су добијале црвену боју и — увидео сам своју заблуду. Није ме ујела змија него гуштер! Сада сам то јасно видео по траговима зуба — и дрхтавом руком сам запалио цигарету.

Гуштер о коме се у овом напису говори је варан. Варан припада врсти великих гуштера који могу бити дугачки 1,5, 2,5 а некад и 3 метра. Имају јако дугачак реп и дуг језик који је при врху прорезан. Живе у Африци, Азији, Аустралији, у СССР и у пустињским пределима Средње Азије.

ПОСЛЕДЊИ
МОМЕНТАЛ

НИЈЕ ПРОШЛО МНОГО ВРЕМЕНА А ДЕВОЈКЕ СУ СЕ НАШЛЕ У Тврђави у НАРУЧЈУ СВОГ ОЦА

НЕКА САД ДОЂЕ КАКВА ХОЋЕ ОПАСНОСТ СПРЕМНО СУ ЈЕ ДОЧЕКАТИ

ШУМЕ СУ ПУНЕ ФРАНЦУЗА И ИНДИЈА-НАЦИЈА! ДА ЛИ ЋЕ ТврђАВА МОЌИ ДУГО ДА ИМ ОДОЛЕВА!

БОЈИМ СЕ ДА... НЕФЕ! МОРАМ СЕ САСТАТИ С НАШИМ НЕПРИЈАТЕЉЕМ. МОНКАЛОМ. ХОЋЕТЕ ЛИ СА МНОМ?

ПРОТИВНИКЕ СТРАШНЕ СРЕДЕ СУ СЕ НА ОТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ ИСПРЕД ТврђАВЕ

НАДАМ СЕ ДА СТЕ ДОШЛИ ДА БИСМО ПРЕГОВАРАЛИ О ПРЕДАЈИ УТВРЂЕЊА!

ОВА ДУА ОПСАДА ПОЧЕЛА ЈЕ ВЕЧ. ДА НЕРВНА МОЖЕ ПРИЈАТЕЉЕ ТЕШКО ОБУЗДАВАМ ЊИХОВ ГНЕВ!

МАГВА! НАШАО ЈЕ ПУТ ДО НАШИХ НЕПРИЈАТЕЉА!

НУДИМ ВАМ ПОВОЉНЕ УСЛОВЕ! ВИ И ВАШ ГАРНИЗОН МОЖЕТЕ ДА ОДЕТЕ БЕЗБЕДНИ И НЕУПРЂАНЕ ЧАСТИ!

МОРАМ ДА ПРИХВАТИМ ВАШЕ УСЛОВЕ, ГОСПОДИНЕ МОНКАЛО!

СРЕЋАН ЛОВАЦ

Ловац М. Т. из француског места Сен Годен враћао се из лова на ведрове празних шака и са свега једном преосталом патроном у цеви пушке. Спазио је орла како кружи изнад њега и као од шале опалио. Орао је као громом погођен, пао на земљу. Када му се приближио ловац је имао шта да види: орао је у својим канџама држао лепу пастрмку! На оваквом подвигу би му позавидео чак и барон Минхаузен.

НОВО СРЕДСТВО ЗА УСПАВЉИВАЊЕ

Једна позната јапанска компанија за израду електронских апарата недавно је довршила један који може боље него ма које медицинско средство да успава сваког. Апарат намештен на јастуку емитује шум сличан метроу.

НЕ ВЕРУЈ ОЧИМА СВОЈИМ...

Када пред измученим путницима изникну обриси оазе, водич одређено одмахује главом. Он зна да до оазе треба путовати, под врелим сунцем, још десе так километара, а да је оно што сви виде „својим очима“ само — фатаморгана.

Често фатаморгана може да доведе у заблуду чак и најискусније путнике. Да би се то избегло, научници су почели да скупљају податке о местима где су фатаморгане најчешће и најмнобројније. Утврђено је да се сваке године у Сахари види око 160.000 фатаморганана. Оне су различите: постојане и блудеће, вертикалне и хоризонталне. У Тимбуктуу и Гардаји постоје карте караванских путева са означеним местима где се обично виде фатаморгане. На тим картама чак је назначено где се „виде“ бунари, оазе, групе палми, планински ланци... Степен „реалности“ фатаморганана може да буде различит. У области Сахела и Ел-Дуфа најизглед најпримитивније фатаморгане лако се разликују од стварности: фатаморгане подрхтава у трпској јари, прелива се у разним бојама и брзо ишчезава с хоризонта.

У Талаку се фатаморгане друкчије „понаша“: стоји не помичући све док јој се караван сасвим не приближи. По

Џиновски кратер на Антарктику

Под леденим оклопом антарктичког континента француски и амерички научници открили су један метеорски кратер чији пречник износи 250 километара.

Приликом пада метеора, који се догодио веома давно — вероватно још пре појаве људи на земљи, стеновита површина Антарктика била је претворена у прах, стопљена у

стакласте комадиће — такозване тектите које је снага експлозија расула 4.500 километара далеко. У јужним крајевима Аустралије на ове комадиће стакла може се наићи још и данас. Они леже у једном луку чији се центар налази с новооткривеним метеорским кратером на Антарктику.

некад такве фатаморгане ишчезавају тек пошто се сунце јако удаљи од зенита.

Нарочито су путници кроз пустињу Ерг-ер-Раби често били жртве фатаморгане. У овој пустињи пред људима на даљини од свега два-три километра „искрсавају оазе“ до којих у ствари има не мање од седам стотина километара. Године 1904, на 346 километара од оазе Бир-Ула жртвом фатаморгане постао је караван који је водио искусни водич Туарег Шенкс Јусуф: шездесет људи и двадесет камила настрадао је у пустињи идући за фатаморганом која их је одвела 60 километара у страну од извора.

У давна времена путници су, да би проверили виде ли стварне предмете или фатаморгану, палили ватру и ако би у пустињи постојало чак и најнезнатније кретање ваздуха, дим би брзо растерао фатаморгану.

Данас каравани који се пробијају кроз Сахару северно од Тимбуктуа (Мали) или Сокоато (Нигерија) поред обичних географских карата носе на пут и карте фатаморгане у којима су означени време и место њиховог појављивања.

Е, МОЈ ПРИЈАТЕЉУ...

Француски трговац вином у месту Периге, имао је и свој лични подрум, наравно, веома добро сортиран. Али приметио је да му једна за другом, нестају боце његовог најбољег вина. Да би пронашао лопова дошао је на необичну идеју: насред подрума поставио је једну столицу и причврстио на њу пушку напуњену њорком. Ороз од пушке је канапом повезао са вратима, и — било је довољно да се врата ма и најмање мере па да пушка опали.

Једне ноћи та је пробудио пуцањ. Појурно је у подрум и пред њим, на своје велико изненађење, видео свог суседа и најбољег пријатеља како лежи онесвешћен. Сада се власник подрума уплашио за свог пријатеља. Почео је да га дрмса, да га виче и да му говори како је то био само њорак. Најзад после великих напора успео је да „пробуди“ пријатеља и, пошто су обојица претрпели велики страх, одмах су „гуцнули“ по једну

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Међу свим књигама највећи број страница садржи Кинеска енциклопедија 17. века. У њој је 853.450 страница. За најмању књигу сматра се књижица издата 1896. године у италијанском граду Падови. Тачне размере књиге износе 16x11 милиметара и у њој је одштампано једно Галилејево писмо.

У току свог живота човек потроши на намештај, зидање куће, као огрев, за израду папира и пластичних материја и сл. толико целулозе колико даје шума од 300 стабала.

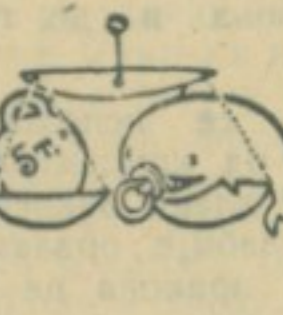
Сваког дана на Земљи блесне више од 8 милиона муња.

Од свих животиња паукони могу да живе на највећим висинама — чак и на 7.500 метара. Тамо се они хране оним што им донесе ветар. Птице могу да живе на висинама до 4.500 метара, а неке врсте лептирова на висини од 6.000 метара.

Пингвини могу да препливају за дан до 160 километара не осетивши при томе никакав умор.

Младунче плавог кита теже је од одраслог слона: тешко је 5 тона.

Површина Антарктика износи око 13 милиона квадратних километара, то јест равна је површини коју заузимају Европа и Сједињене Америчке Државе заједно. Антарктик је највиши континент на Земљи. Дебљина леда на њему прелази на неким местима 4 километра. Ако би се 30 милиона кубних километара његовог леда испунило ниво свих океана подигао би се за готово 60 метара. На Антарктику су откривене наслага угља што сведочи да је некад на овом континенту владала топла и влажна клима. Фо силни остаци пингвина нађених на Антарктику сведоче, пак, о томе да су некад ове птице биле високе као човек. Данашњи највећи пингвини високи су 1 метар и тешки до 50 килограма.

ЛЕДЕНИ ГОЛУБ

Капљице воде, снег, мраз и ветар извајали су овог леденог голуба. Птица од леднашла је „уточиште“ у грамама једног дрвета у главној улици града Нижињ Тагил, Свердловској области.

WALT DISNEY'S

ВЕЛИКИ РИЂА

ОСЕТИВШИ ДЕЧАКА И РИЂУ, ПУМА ЈЕ ЗАСТАЛА ИСПРЕД ПЕРИНЕ...

ЈЕДАН ЗАСТРАШУЈУЋИ ПУЦАЊ ИЗ РЕЊЕОВЕ ПУШКЕ НАТЕРАО ЈЕ У БЕКСТВО ШУМСКОГ РАЗБОЈНИКА...

СТИГЛИ СМО У ПРАВИ ЧАС, РИЂО!

ПОШТО ЈЕ ОТЕРАО ПУМУ, РЕЊЕ ЈЕ С РИЂОМ УШАО У ПЕКИНУ ГДЕ ЈЕ НАШАО МОЛИ, АЛИ НЕ САМУ...

МОЛИ, РИЂО! ЧЕСТИТАМ ВАМ!

ОДАМАРАЈ СЕ, МОЛИ! КАД ТВОЈИ МАЛИШАНИ ОЗДЧАЈУ, КРЕНУЋЕМО КУКИ!

А ДОТЛЕ, РИЂО, ТИ И ЈА КЕМО ИМ СЕ ПОВРНИТИ ЗА ХРАНУ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ ХЕГИН ЈЕ ДОЗНАО ЗА РЕЊЕОВ ПУЦАЊ. ОДАМХ ЈЕ КРЕНУО ДА ТРАЖИ ДЕЧАКА...

ХРАБРИ, ЛУДИ ДЕЧКО...

ОБИЛАЗЕКИ ОКО ЈЕДНЕ ОТЕНЕ, КОЈ ЈЕ УПЛАШЕНО УСТУКИНО...

ХЕГИН ЈЕ СЛЕТЕО С ПРОПЕТОГ КОЊА И СКОТРОЛО СЕ НИЗ ЛИЦИЦУ...

ЗА ИЗВЕСНО КРАТКО ВРЕМЕ СВЕ ЈЕ БИЛО ТИХО...

КО ЈЕ ЛУКАВИЈИ?

Народна прича из Пенџаба о богатом зеленашу, сиромашном сељаку и њиховом надмудривању

Једном је један трговац житом, зеленаш, идући сеоским друмом стигао сељака који је ишао у истом правцу. Зеленаш, као и већина трговаца, беше веома грамзљив и вајкаше се у себи што тог дана још ништа није зарадио. Али, угледавши човека, одмах се развесели.

— Каква срећа — помисли. — Да покушам, можда ће се од овог сељака нешто моћи да извуче.

И он пође брже. Љубазно га поздравивши, обрати се сељаку:

— Тек што сам помислио како ми је досадно, угледах тебе. Пошто идемо истим правцем, у твој пријатном друштву пут ће ми изгледати краћи.

— Из душе се томе радујем — одговори сељак. — Али, о чему да ја и ти разговарамо? Ти си варошанин и нећеш хтети да слушаш о стоци и жетви.

— Објаснићу ти како ћемо да прекратимо време — одговори зеленаш. — Причаћемо један другом невероватне приче и онај ко први не поверује у причу имаће да плати сто рупија.

Сељак пристаде и пошто је трговац био угледнија личност замоли га да он први почне да прича, одлучивши у себи да никако не покаже како не верује у његове приче.

— Ишао сам једном овим истим друмом — поче трговац — кад сретох трговца с великим караваном натоварених камила.

— Сасвим могућно — промрмља сељак — и ја сам то виђао.

— Сто и једна камила — продужи зеленаш. — Све повезане између себе. Караван се протегао готово пола миље.

— Па шта онда? — запита сељак.

— И где, на прву камилу слете орло, зграби је и подиже у ваздух, али како су све камиле биле повезане, кренула је и цела стотина за првом.

— Силног ли орла — рече сељак. — Да, свакако, без сумње је тако било: сто и једна камила. А шта је орло урадио с њима?

— Ти сумњаш? — запита зеленаш.

— Никако — простодушно одговори сељак.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

— Јадница! — узвикну сељак. — Много боли кад ти нешто упадне у око.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

— Јадница! — узвикну сељак. — Много боли кад ти нешто упадне у око.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

— Јадница! — узвикну сељак. — Много боли кад ти нешто упадне у око.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

— Јадница! — узвикну сељак. — Много боли кад ти нешто упадне у око.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

— Јадница! — узвикну сељак. — Много боли кад ти нешто упадне у око.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

— Јадница! — узвикну сељак. — Много боли кад ти нешто упадне у око.

— И тако — продужи трговац — догодило се то баш у тренутку када је ћерка раце суседне државе, прелепа Чанду, седела у свом врту а служавка јој чешљала косу. И док јој је служавка провлачила чешаљ кроз косу, Чанду је, забавивши главу, погледала у вис. На несрећу, тако се догодило, камила је баш тада таквом снагом ритнула орла да је он испустио плен и све камиле упадоше Чанду у лево око.

Чанду је затреса главом — настави трговац своју причу — и скочила на ноге са руком на оку. „Боже — повикала је — нешто ми је упало у око. Ох, што боли!“

— Чиста чистацка истина. То увек страшно боли — рече сељак. — И, шта је јадница тада урадила?

— Чувши њен крик, служавка јој прискочи и тако јој подиже очни капак да се испод њега искотрља једна камила. Служавка стрпа камилу у џеп.

— Аха — промрмља сељак. — А затим је уврнула крајчић своје мараме и извадила из ока своје господарице осталих стотину камила и ступала их у џеп где се већ налазила она прва.

Трговац је, рекавши то, отворио уста као да се задивљава од приче, али сељак га је мирно гледао.

— И шта је даље било? — запита трговца.

— Даје не могу да се сетим — рече трговац. — Уста лом, то је крај приче. Шта ка жеш о њој?

— Дивна прича — одговори сељак. — И нема никакве сумње да је све то сушта истина.

— Сад је ред на тебе — рече трговац. — Једва чекам да чујем шта ћеш ми испричати. Не сумњам да ће то бити веома занимљиво.

— Да, и ја тако мислим, — одговори сељак и стаде да прича: — Мој отац је био веома имућан човек. Имао је пет крава, пет пари волова, десетак бивола, а козе и да не бројимо. Али, највише од свега он је волео своју кобилу. Ох, била је то племените расе кобила! Одлична кобила...

— Да, да — прекиде га трговац. — Настави!

— Наставићу ја — одговори сељак — не прекидај ме, Једном, тако се догодило, објавио он ту кобилу и кренуо на пазар, али седло је било неисправно и тако јој је нажуљило леђа да се вратила кући с раном великом као даан.

— Да, да, — љутито га прекиде трговац. — А даље, шта је даље било?

— Догодио се то у јуну. А у јуну прашина има колико ти душа хоће, непогоде су честе, лију киш. Белној животињи се толико скупило прашина у рани и... још горе... заједно с прашином пало је и неколико зрна пшенице. И ето, од прашине, то плоте и влаге, та пшеница стаде да ниче.

— Само ти њој створи прилику и пшеница ће нићи — примети трговац.

— Тачно! Нисмо се ми ни окренули а на кобилним ле-

ђима узрело пшенице више него на њиви од сто јутара. Морали смо да најмиме двадесет људи да је пожању.

— Па, у време жетве често се морају узимати надничари — рече трговац.

— Довили смо са кобилних леђа четири стотине метара пшенице — настави сељак.

— Добра жетва — прошапута трговац.

— А твој отац... сиротиња, просјак — настави сељак — душа му у носу (трговац шмркну кроз нос али ништа не рече), дође мом оцу и смерно склопивши руке рече: Трговац баца бесан поглед на свог сапутника, али се ујед за усну и охута.

— Твој отац рече: „О, господару мој! Недељу данани сам окусио ни мрвице. Појај ми из свог амбара шеснаест метара пшенице, вратићу ти“. Разуме се, суседе — одговори му мој отац — узми колико ти треба. Вратићеш кад можеш.

— Па шта? — бесно запита зеленаш.

— Пшеницу је узео, али је никад није вратио. А дуг је дуг. Понекад помислим: да ли тебе да тужим суду за то.

Трговац стаде нешто брзо да рачуна на прсте мичући уснама.

— Шта је? — запита сељак.

— Пшеница је јевтинија, за њу ћу ти платити — одговори му трговац сав несрећан.

Јер, сетно се да би по договору морао да плати сељаку сто рупија ако би порекао истинитост његове приче.

И тако, и данас у том крају се каже ако је човек некоме дужан: „Дај ми паре, а ако нећеш — врати ми моју пшеницу“.

ЈЕДРЕЊАКОМ ЗАПЛЕНИО ЖИВИ ТОРПЕДО

Мали моторни једрењак са свега четири члана посаде испловио је 17. децембра четрдесет четврте из Задра ка Олибу. Негде на пола пута, командант је приметио необичан пловни објекат дугуљастог облика на коме се налазио човек у гумену оделу каква носе људи-жабе. Када су пришли мало ближе било је очевидно да је то немачки живи торпедо (експлозивни чамац).

Командант партизанског једрењака, искусни помоћник Тоне Павшић пошао је у сусрет торпеду и принудио Немца на предају. У последњем тренутку овај је ставио у покрет механизам за потапање торпедо. Вода је нагло почела да надире у необичан брод дугачак око 6 метара и широк метар ипо. Видевши то, командант једрењака је дао знак посланицима да отварају ватру, а сам је скочио на торпедо, убио Немца и сео за управљач уместо њега. Укључио је сисаљку, привезао торпедо за свој брод и вратио се у Задар.

То је био први партизан, а највероватније и први савезнички морнар, који је запленио немачки живи торпедо.

ДРВЕНЕ АВИОНСКЕ БОМБЕ

Немци су за време другог светског рата поред једног већег града уредили лажни аеродром: поставили су између осталог већи број макета авиона, тенкова, камиона и топова да би тиме заварали савезничку авијацију, и скрећући пажњу пилота од правог аеродрома.

Савезничка авијација је, међутим, сазнала за ту камуфлажу и једног дана су се над лажним аеродромом појавили авиони и спустили по неколико великих дрвених бомби, а товар правих сручили на прави аеродром.

ПЛАВЕ ОЧИ И НЕ ПОСТОЈЕ ЖУТОЗЕЛЕНА КОСА НЕ ПОСТОЈЕ

Разне боје коже, косе и очију настају од истог пигмента меланина, који се у мањој или већој концентрацији налази на јединици површине. Многе дивне боје перја птица и крила инсеката исто тако не постоје већ их таквим видимо услед преламања светлости

у зеленим а сасвим мало у плавим очима.

Мања густина пигмента у очима спречава јаче преламање светлости и услед тога су оне светле боје. У обрнутом случају долази до јаче преламања и до тамне боје очију.

Ово исто се испољава и код косе: од концентрације пигмента у влакни зависе јаке или слабије преламање светлосних зракова па према томе и светла или тамна боја косе.

Перје, птица, шкољке, крљушти риба, крзно животиња немају боје које нас ухићују, већ се у ствари само захваљујући преламању светлости у мање или више згуснутом пигменту ствара привид боја. То је и разлог што су оне често ваздушасте, тре пераве, блештаве. Исти је случај и са бојом крила многих инсеката — преламање се врши на жилицама прозирних крила.

Меланин је врло отпоран хемијски састојак, он се врло тешко раствара и бришг. Производи се у нарочитим ћелијама за стварање пигмента а добија се од тирозина који настаје од распања протеина.

Једино црвена боја косе не настаје услед мање или веће густине меланина и одговарајућим преламањима светлости већ његовим оксидисањем.

Доскора је и наука веровала да постоји пигмент који ствара плаву или зелену боју очију, или жутозеласте преливе косе. Тек прошле године научници су први пут успели да одгонетну тајну пигментације код људи и животиња.

Бледу, жуту, мрку и црну боју коже, светлу, златасту, смеђу или црну боју косе, плаву, зелену или црну боју очију, производи један исти пигмент: меланин. Изненађење ће бити још веће кад се сазна да он није ни плави, ни зелен, ни светла већ да његова боја иде од мркожуте

до црне. Како онда он ствара зелену, плаву и светлу боју?

У ствари плаве и зелене очи не постоје као ни светло жута коса. Ни помоћу најсавременијих микроскопа није се могла утврдити било каква разлика између плавих и као угаљ црних очију. И код једних и код других се у души, од које зависи боја очију, налази исти пигмент меланин. Разлика је само у концентрацији тог пигмента у јединици површине. У очима црне и мрке боје налази се већа количина тог пигмента док га има знатно мање

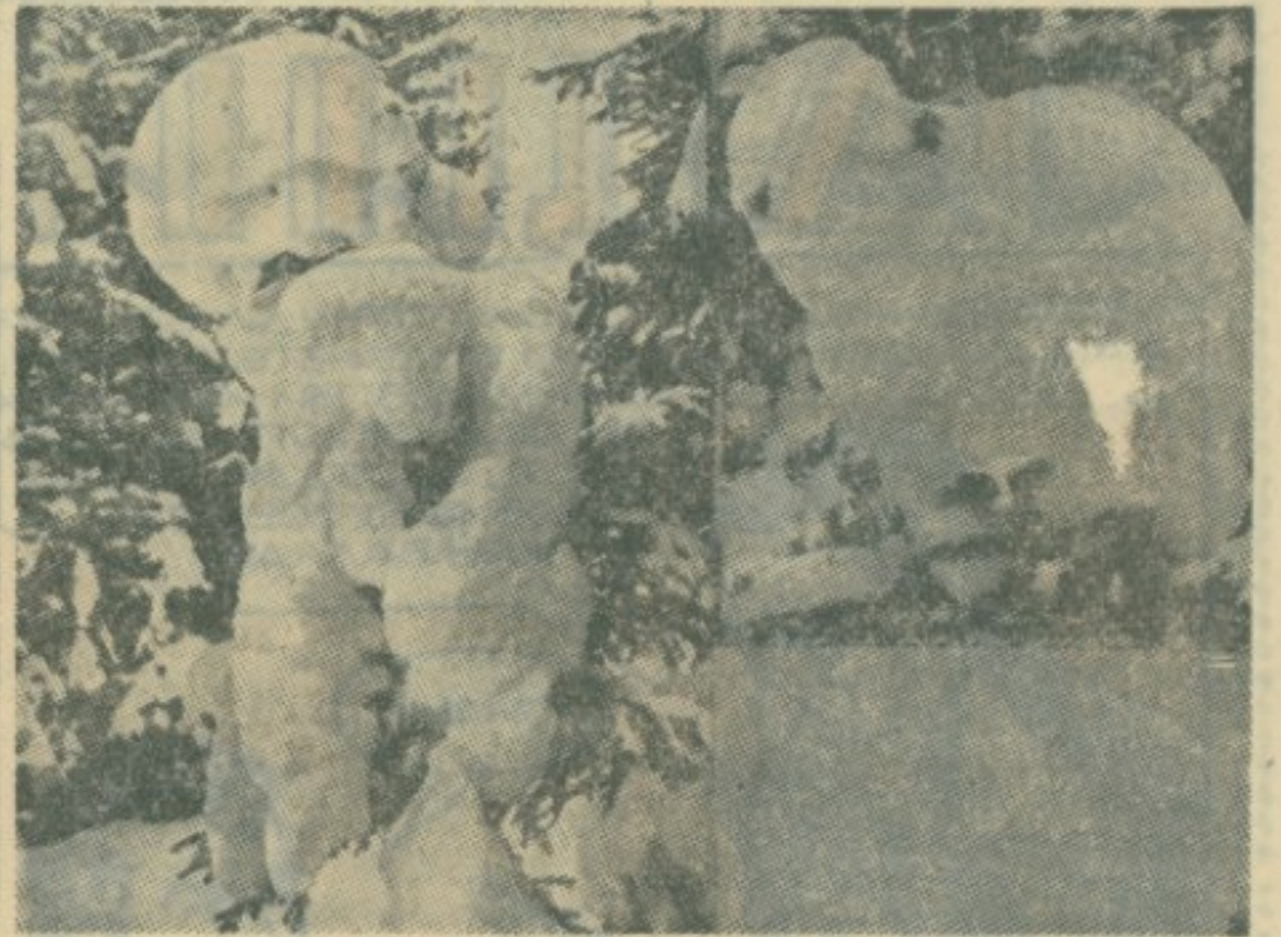
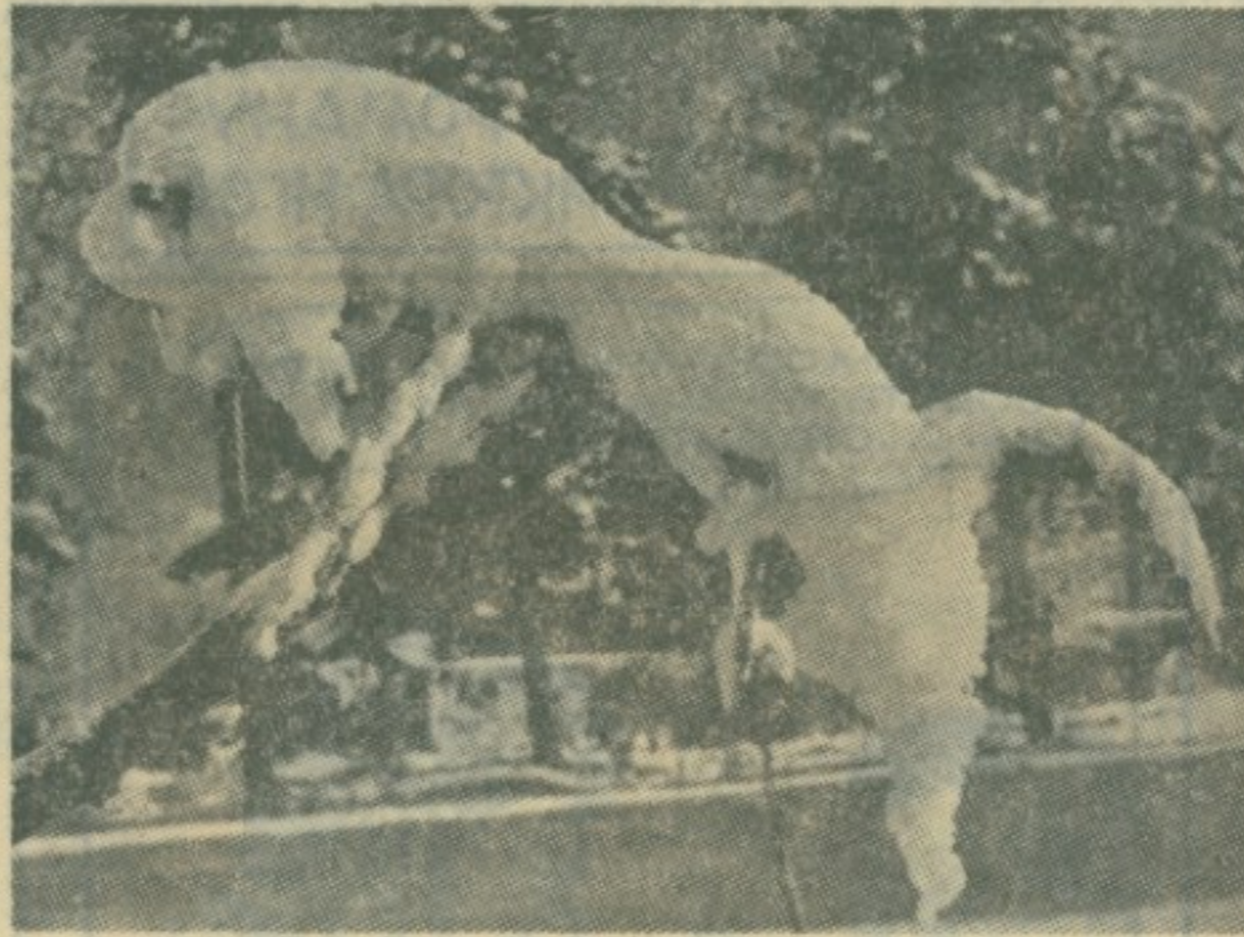
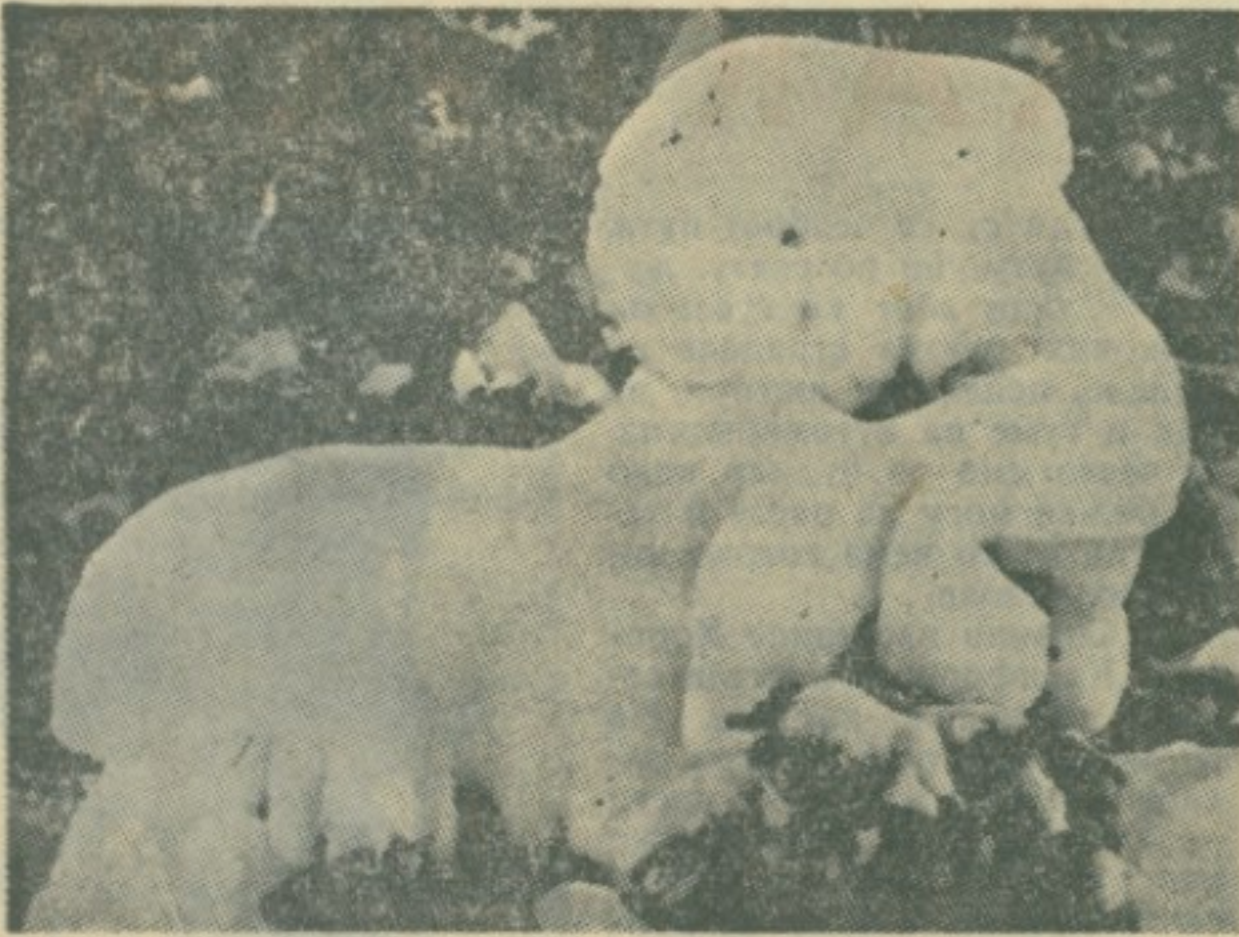
ЦРНА ПОЉАВА НА ВРЉИЦИ ЗНАК ОПАСНОСТИ

Златарски партизани су спремно дочекали зиму која је четрдесет друге године дошла неочекивано рано. У најнеприступачнијем делу планине били су већ изграђени објекти за зимовање, снабдевени са доста хране.

Недалеко од земунице налазила се осматрачница са које се могао пратити сваки покрет војника у најближем селу Бистрици. Наупадљивија је била кућа Саве Цокковића. Домаћин је у договору с партизанима, у случају опасно-

сти, стављао на врху изнад куће црну омаву, тобоже као страшило за птице које слећу на сламу.

Да би уклонили трагове партизана који су силазили у села спуштајући се обично стрмом страном изнад Цокковића куће, стари Цокковић и његов син су сваког јутра, трагом партизана терали козе до шуме и тамо где су се у густишу губиле њихове стопе — секли вршке и хранили козе.

СА МАЛО МАШТЕ У ОВИМ БЕЛИМ ВАЈАРСКИМ ДЕЛИМА ПРИРОДЕ МОГУ СЕ ОТКРИТИ РАЗНЕ ЖИВОТИЊЕ

Било је то у децембру. Враћала сам се кући у сумрак тешко кора- чајући кроз мећаву. Изнена- дила сам се кад сам на јед- ном месту чула цвркул птице. Подигох једну борову гра- чичу и угледах малог вра- ца. Ушушкао се боровим иг- лицама и снегом и ту му је било топло и пријатно, мо- жда као никад дотле.

Вратих гранчицу на своје место и схватих зашто је врабац цвркутао. За птице, сисаре и биље, снег не пред- ставља сметњу него право благостање као што су сун- це или киша.

У то сам се уверила и кад смо мој муж и ја отишли у посету једном нашем прија- телју у Канади. Око његове куће било је много дивљих поларних зечева који су ска- кутали по снегу не пропада- јући у њега. Ишли су да тра- же храну и долазили ипак до ње.

Једном сам зими видела тетреба како кљуца семенке

снег. Тада као да се досети — поче да копа снег и да прави гомилу са које је, кад се попео, могао да до- хвати грозд.

Птице и сисаре се тешко одржавају на снегу. Неке вр- сте птица имају оштре мале „крљушти“ или врхове ногу

ТЕТРЕВ

у облику чешља који им слу- жи за одржавање на повр- шини. Јаребица има перје на ногама, а канадски рис два пута веће шапе него његов рођак из Европе.

Мишеви, многе птице и бољњаво прасе завлаче се у снег да би се угрејали.

За многе биљке снег је добар спроводник топлоте. Животињама које на снег ни су навикле, он ствара нови амбијент коме се морају при- лагодити. Јелени и лососи, дивљи зечеви и веверице ук- лањају га да би се слобод- није кретали као што и људи рашчишћавају снег да би направили пролаз.

За животиње које се пот- кивају слој снега представ- ља опасност али кад се испод њега налази танак слој леда којоти и вукови много лакше лове.

Многе дивље животиње ко- ристе снег да би од њега начиниле погодније склони- ште за време јаке зиме. Го-

ЗИМА, ЗИМА...

Животиње се лако прилагођавају белом покривачу који зими прекрива земљу — пише природњак Жана Жорж

тврдо све животиње које су научиле да буше земљу ула- зе у снег и ту им је топло и сигурно, а излазе из њега бушећи га њушком или то- плим дахом.

На високим стеновитим па- динама на западу и северу, једна врста малих глодара с кратким ушима а без репа,

ФАЗАН

проводе живот под тонама снега. У њему граде себи читаве галерије и ходнике и тамо преко лета уносе резер- ве хране за зиму.

Један природњак, који је дуж једне реке на Аљасци ишао санкама са псима у- прегнутим у њих, зачуо је изненада један крик. Освр- нуо се и видео само снег де- бео два метра, који је по- кривао читаву околину. Он ослушну поново — чули су се оштри крици. Тада је тек схватио да тај крик долази испод дебелог снега преко кога је ишао. Мали станов- ници испод снега, свакоко су чули његове кораке и оштро

протестовали што их узне- мирава.

Мишеви, ровчице, ласице и видре праве ходнике и склоништа под снегом. Крти- ца брже од сваке животиње гради стан у земљи и испод снега облажући га лишћем од детељине и спрема скло- ниште хране.

Један мој пријатељ напра- вио је за један научни лист скицу једног кртичиног ту-

РОВКЕ

нела. Рекао ми је да он јед- ном лопатом не би био у стању тако брзо да избуши ходник као што ради крти- ца својом њушкicom. Снег представља идеалну средину за кртице и оне се боље сна- лазе под земљом него на по- вршини.

Већина дивљих животиња обожава снег. Визони и ла- сице се по њему играју и лако кроз њега пролазе — као игла кроз тканину.

— У зимске дане — каже један природњак — кад је ваздух чист и кад сија сун- це изнад снега, по белом тепиху су исписани од тра- гова канџи, копита и њушки- ца најлепши романи који се могу прочитати.

Једно јутро путем који во- ди на једну фарму угледах једног фазана који одмах у- маче. У пролазу је нашао дивљу ружу и слатко јео ње- не семенке, а остало бацао. Одједном се уплашио и по- бегао. Иза њега се шуњала једна лисица. Мало после ви- дех да је борба била огор- чена — перје мртвог фазана је јасно говорило да је на- страдао. Али га није убила лисица. Ко је онда? Један кобач који се стуштио на фазана и са пленом брзо од- летео у висине.

Опет је дошла зима. Чекам да падне снег. За мене, као и за животиње и птице, он је саставни део овог света исто као ноћ и дан.

НА ЈУЖНОМ ПОЛУ И — 200°

ЦАРСКИ ПИНГВИНИ НЕ ХАЈУ МНОГО ЗА ХЛАДНОЋУ. ОНИ СЕ ЛЕГУ И НА ТЕМПЕРАТУРИ ОД МИНУС 40 СТЕПЕНИ

Док ми у Европи на тем- ператури од минус 20 степени дрхтимо и смр- завамо се, ова хладноћа уоп- ште не чуди метеорологе — поготову данас када су науч- ници у знатној мери испитали метеоролошке прилике на Ју- жном полу. Јер, тамо су за- бележене најниже температу- ре које су превазишле све ра- није познате „рекоре“.

Најнижа теоретски могућа тем- пература на Антарктику пре- маша све наше најсмелије претпоставке. Наиме, под „по- вољним“ условима тамо тем- пературе могу да достигну оне које владају у космосу и тиме се приближавају апсо- лутној нули (— 273 степена), то јест могу да се спусте на минус 200 степени.

Нормалне зимске хладноће на највећем делу наше пла- нете достижу, према испити- вањима берлинског професо- ра Хофмана, до минус 50 сте- пени. То су температуре које владају у највећем делу Аљаске, на северо-западу Ка- наде и великом делу Сибира.

Све до пре десетак година свим ушбеницима географи- је могло се прочитати да се у Сибиру налази најхладније

место на нашој планети које је називано „пол хладноће“. То је насеље Верхојанск где се бар једном годишње тем- пература спусти испод минус 50 степени.

Међутим, овај „пол хладно- ће“ последњих деценија про- менно је место, и то најпре када су научници боље проу- чили средишни део Гренлан- да. Наиме, они су тамо на ве- ликим висинама открили јед- ну огромну зараван — повр- шина јој износи готово 250.000 квадратних километара — где сваке зиме влада „нормална хладноћа“ од преко 65 сте- пени испод нуле.

Овако екстремно ниске тем- пературе резултат су делова- ња многих чинилаца: недо- статка сунчевог зрачења то- ком дуге поларне ноћи, нај- вишег могућног одбијања то- плоте од тла (поларни снег на огромним површинама), мирне атмосфере без ветра и неба без облака.

Исти ови услови, само још идеалнији (идеалнији за хлад- ноћу) стекли су се и на Ан- тарктику. Ледом покривена површина у унутрашњости антарктичког континента из- колико пута је већа него на

Гренланду. На 3.000 до 4.000 високој „капи“ леденог ан- тарктичког оклопа могу да настану још уједначенији и постојанији атмосферски усло- ви него на Гренланду. За вре- ме међународне геофизичке године на Антарктику су за- бележене за дотадашње пој- мове готово незамисливо ни- ске температуре. Руски науч- ници забележили су тада, 24. августа 1960, у својој стани- ци „Восток“ у источном Ан- тарктику, на висини од два метра изнад тла (интернацио- нална висина за мерење тем- пературе) минус 88,3 степени.

Међутим, чак ни ова темпе- ратура не може се сматрати као апсолутни рекорд за Ан- тарктик. Према мишљењу професора Хофмана под „нај- повољнијим“ условима — пот- пуна поларна ноћ која траје шест месеци, небо без обла- ка и потпуно миран ваздух у високим пределима ледом по- кривене унутрашњости ан- тарктичког континента — мо- гу да наступе најниже темпе- ратуре које би се спустиле до близу минус 200 степени. А такве температуре једва су нешто више од оне која вла- да у космосу.

...Е ПА ШТА ЈЕ

Добро натуците капу на че- ло — мраз је. У читавој Евро- пи воде се ових дана готово истоветни разговори: о хлад- ноћи, о томе да ли се има или нема довољно угља у подру- мима. Али, и поред хладноће живот мора да се одвија нор- мално; до школе, фабрике или канцеларије мора се сти- ћи и поред мрза.

Ова три снимка, начињена на улицама Малмеа, доказ су да се и Швеђани мрзну ове зиме као и ми.

Особа на левој страни ни- је члан неке поларне експе- диције, већ лепушкаста сту- денткиња Ингрид Андерсон чије се лице готово не види од капуљаче.

Њен колега (у средини) То- мас Мантелијус личи на биће

с какве друге планете или на афричког врача. У ствари, он је на главу натукао једну об- ичну вунову чарулу на којој је начинио отворе за очи, ус- та и нос.

Томи Бенгтсон изгледа да је највећи кицош међу њима: свој „шлем против хладноће“ украсио је великим црвеним „помпоном“.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

КАКТУСИ

Људи су се безброј пута, путујући по свету, љутили због кактуса: од њихових убода страдале су ципеле, депали се шатори, па чак и гуме на аутомобилима. А често смо се чудили како те биљке могу да расту и тамо где за то нема готово никаквих услова.

У близини варошице Короне у Калифорнији постоји велика плантажа кактуса. На 60.000 квадратних метара засађени су кактуси свих врста — од најмањих који служе као украс у стану, до циновских који се саде по вртovima. Одгајивач и оснивач ове „кактус фарме“ Хауард Гет тврди да се од кактуса може

КАКТУСИ СА РТА ВИШОПНИСУ ЗА ПРОДАЈУ. СТАРИ СУ ПРЕКО 15 ГОДИНА И ЧУВАЈУ СЕ ЗА ДОБИЈАЊЕ ДРАГОЦЕНОГ СЕМЕНА.

ИАКО ЈЕ EUPHORBIA GRANDI CORNIS СЛИЧНА КАКТУСУ, ОНА У СТВАРИ ТО НИЈЕ, ИМА ОШТРЕ ВОДЉЕ А МОЖЕ ДА ДОСТИГНЕ ВЕЛИКУ ВИСИНУ. ВОДИ ПОРЕКЛО ИЗ АФРИКЕ

добити једна необична „болест“, позната под именом „кактузитис“ од које болују сви њихови љубитељи. Он је открио и неке нове врсте кактуса од којих један носи његово име.

Ко су купци толиких кактуса са ове фарме где их годишње одгаји и по милион и по примерака? Једино љубитељи, наравно.

Љаду врста. Углавном расту у тропским крајевима Америке. Кактуси чине главну вегетацију у пустињама и степским областима а неких врста има и у кишним шумама. Надземни изданци веома су им преобращени у сунчеве органе који имају облик листа или су ваљкасти, често са уздужним режњевима ради сувишног испаравања. Листови су преобращени у бодље које узред служе као заштитно средство а само стабло служи за асимилацију.

У част Гринела

Земља Гринела налази се у централном делу острва Елсмира, на северу Канадског архипелага. Она се састоји из низа висоравни и планинских венаца, међу којима су најзначајнији Викторијин и Албертов. Ове планине су

високе око 2.000 метара. На њима су долињски и платоски ледници. Назив је добила у част Х. Гринела, некадашњег председника Америчког географског друштва који је био организатор неколико поларних експедиција.

У средњем веку када је Леонардо да Винчи из уметничке и научне радозналости, под претњом најстроже казне, кришом ноћу отварао лешеве да би проучавао величину, облик и састав човекових органа, није ни слутио да ће једног дана, много доцније, лешеве мртваца послужити живима не само за научна сазнања и проучавање трагова болести, већ да ће им пружити и сам живот.

Тек када су научне истине савладале средњовековне заблуде и верске страсти, лешеве су могли да буду употребљени за анатомска проучавања.

Патолошка анатомија, наука која проучава болесне органе умрлог човека, омогућила је не само утврђивање правог узрока појединих болести него и предохрану и њихово лечење. Према томе, мртав човек је послужео да се удари темељ науци која проучава живот човека и болести од којих он пати.

Иако су анатомија и патолошка анатомија основи научне медицине, од њих болесник није могао да има непосредне користи: јер је све

КАКО СМРТ КОРИСТИ ЖИВИМА

до пре тридесетак година мртав човек био само предмет школског и научног изучавања. Али, откако је совјетски лекар Јудин успео да успешно изврши трансфузију крви са леша болеснику, мртав човек је почео и непосредно да користи живом.

Када је марта 1930. године један млади инжењер, у настанку душевне депресије, пре секао себи крвне судове на рукама и искрварио толико да је у агонији пренет у болницу, требало је одмах извршити трансфузију. Како није било погодних давалаца крви, професор Јудин је одлучио да изврши трансфузију са леша једног шездесетого-

дишњака кога је шест часова раније прегазио аутобус. Пошто су се крвне групе слагале трансфузија је извршена

Чак трансфузија са леша има то предимство што се од мртвог човека може узети сва крв, 1-3 литра, док се од

живог не узима више од 600-800 грама. Осим тога крв из леша се не згушава тако брзо као крв живог човека. Професор Јудин није имао ни један несрећни случај при оваквим трансфузијама.

Један лекар из Ростова у СССР, Богораз, успео је да изврши пресађивање ендок-

Млади инжењер је ускоро оздравео. А професор Јудин је утврдио да нема битних разлика између трансфузије са живог човека или са леша.

крине жлезде хипофизе са леша на човека малог раста и да изазове њихово пажљиво развијање.

На основи мозга постоји жлезда са унутрашњим лучењем, хипофиза, која лучи хормон важан за рад многих органа у човечијем телу, па и за раст. Кад је хипофиза оболела или из других разлога не лучи тај хормон човек остаје мали. Данас се сматра да многи патуљци, али не сви! — остају малог раста услед недостатка стварања тог хормона у хипофизи и његовог излучивања у крвоток.

Совјетски хирург, професор Богораз, покушао је да из лешева младих људи, од 15-25 година, најдаље неколико часова после насилне смрти, већином несрећног случаја, извади из лобање хипофизу и пресади је неком патуљку. То је чинио врло вешто да је спајао крвни суд који исхрањује жлезду са неким крвним судом у патуљковом организму, тако да хипофиза може да буде добро

исхрањивана крвљу. После тога лекар је приметно да растање почиње, а дало је видне промене тек после 2-6 година.

Једна жена порасла је за две године 15,6см, док је један мушкарац порастао за 6 година 13 см. Да би утврдио да ови патуљци расту баш услед пресађивања хипофизе лекар је претходно посматрао годину и по дана женског патуљка који за то време није порастао ни сантиметар. Одмах после операције, она је почела да расте и за три недеље порасла је 6 сантиметара, а за шест месеци још два.

Пада у очи да сви патуљци одмах после пресађивања хипофизе почињу нагло да расту. Истина, мора се признати да успех није увек подједнак и да има случајева ка да је он незнатан. Али, углавном, успех не изостаје — патуљак се претвара у човека нижег раста. Иако је ова жлезда вањена из леша, никад се њејо десно неки несрећан случај.

Треба се зато још више дивити смрти која се „радује да помогне животу“.

Препричавајући легенду о певачици-робињи Ани, стари чувар очевивао је повратак своје ћерке Ане која је отишла у далеки град да школује глас

АНУШКА

В ећ две недеље је дувао јак и сув ветар. Косачи су се жалили да је немогуће косити у парку одмаралишта. Сваки жбуи су поткресали, али су заобилази испод липе малу хумку обрадлу жутим класјем, гроб девојке Ане.

Из многих непоузданих прича ноћног стражара у одмаралишту, старца Семјона, сазнало се да је пре сто година живео у овом крају вођешки грађанин Иван Савић Никитин. На Задонском друму је држао крчму али је у доколици записивао у своју канцеларијску књигу песме. По причању Семјона, Иван Савић је својим рукама претестерисао грану на којој се обесила Ана и престругано место премазао белом бојом. Прошло је много година а боја није спала! И сада се на липи види бела пегна на оном месту где је била грана.

Ана је била глумица код спахије Шлихтинга за чију је дивну ереду коња набављао овас Иван Савић.

Једном је он дошао Шлихтингу по дуг у време представе. Тада је видео Ану. О чему су они разговарали, нико није знао. Али после тога он је замолио Шлихтинга да пусти Ану у Москву да игра у позоришту, јер је невероватно талентована.

Молио га је и преклињао, обећавао да ће му опростити дуг за овас, а он је био велики, дугогодишњи — обећавао је захвалност.

Шлихтинг, задрти Немац посадио је Ивана Савића у фотељу у свом кабинету, сео према њему, снажно стиснуо његова колена, љубазно га погледао у очи и рекао:

— Узалуд се надаш да ћу се ја одрећи Ане за твоје рубље. Узми их и иди. Више ми није потребан твој овас.

Отвори фноку од стола и извади из ње акције.

— Ја сам — рече — све ко ње и имање продао. Ану ћу продати кнезу Орлову. Одлазим у Ригу, тамо ћу одсада живети. Ти си закаснио. Да ствари не стоје рђаво Ану не бих продао ни по коју цену. Уосталом, не мешај се у моје послове.

— Очигледно, ви немате ни части ни срца, прави сте рибљи немачки пас! — рече Иван Савић и оде да не би убио Шлихтинга на месту. Ача се те ноћи обесила о младу липу.

— И моја кћи се зове Ана, — додавао би Семјон.

Косачи су често слушали причу о глумици Ани и о Семјоновој кћери, тихој девојци Ани. Никада га нису прекидали и питали о њој, али једном приликом неко рече:

— Значи, доћи ће ти ускоро у посету?

— Писала је — одговори Семјон осмехујући се. — „Доћи ћу после Петровдана“. Само да дочекам!

За време рата одмаралиште је затворено. Одједном су опустеле и собе и парк. Стазе су зарасле. Прашина је прекрила књиге на полицама, портрете, стари намештај. Увенули су букети цвећа заборављени у вазама.

Семјон никако није могао да се навикне на самоћу. Као и до рата лутао је сваке ноћи по парку са старом пушком о рамену, причао сам са собом и чудно се што су деца престали да тресу вишње у врту. Забачене главе је дуго ослушкивао зујање авиона невидљивих у ноћи и погађао чији су: наши или непријатељски.

Семјон је живео са ћерком Анушком у селу Привалове, три километра од одмаралишта и одлазио је на стражу само увече. Преко дана одмаралиште и парк су били пусти и заборављени.

Анушка је пред сам рат завршила седмољетку, а за време рата се запослила у болници.

Једном су из Москве допутовали уметници и одржали концерт за рањенике. На крају, на молбу рањеника, Анушка је отпевала неколико песама. Висока, проседа уметница из групе која је гостовала пољубила је Анушку и рекла јој да има изванредан глас. Анушка се сва збунула.

Уметница је пошла са Анушком њеној кући да би наговорила Семјона да пусти кћер са њом у Москву да школује глас.

— Ви из града се боље разумете. А ја Анушки не браним... — рече Семјон изгубљеним гласом.

Када је уметница отишла, Семјон је дуго седео на клупи и чупкао вату из своје поцепане капе. Анушка је стајала крај зида бледа, узнемирена срца и сузних очију. По сматрала је седе очеве власи, његов мршави врат обавијен зеленим шалом и плакала жалосна, у недоумици шта да одлучи и шта да учини.

— Мајка Марфа је умрла — рече најзад Семјон — била је слаба жена. А ти? Снажнија си од ње? Ти си влат, а не човек. Пропашћеш.

— Како ви кажете, татице, — шапатом одговори Анушка.

— Моја жеља је проста. Ако је теби добро, добро је и мени. Иди. А ја ћу овде животарити сам.

Устао је и изишао из куће. Анушка је потрчала за њим у тамну и хладну ноћ. У стени је завијала мећава. Семјон застале и рече:

— Не иди замном, врати се! Анушка се вратила у колибу, села на клупу. Седела је и чекала. Отац се вратио касно, сав мокар од снега, тих, остарео. Неспрето је помиловао по коси и рекао:

— Путуј! Само пази, чувај се греха, — не заборави...

Анушка ухвати Семјонову главу и притисну усне на његову влажну косу од снега. Сутрадан, она је отпутовала.

Рат се отегао, изгледало је да никад неће престати.

Три године касније, једног мајског дана када је небо постало зелено од хладноће, стигла је вест да је рат завршен.

Време је пролазило, а Анушка се није враћала. Писала је кратка писма. Одмаралиште је опет било отворено. Семјон је као и раније чувао парк и као раније волео да прича гостима о смрти девојке Ане, о стихотворцу Ивану Савићу. Али своју Анушку није помињао.

Једном је директор одмаралишта позвао Семјона и рекао му да не прича више о смрти глумице Ане.

— Зашто? — увређено је запитао Семјон. — Ја не лажем. То је било одавно и истина је.

— Не брбљај, — рече директор. — Свет је сада нервозан. Дању им свашта причаш а ноћу нико не сме да прође поред липе. Да је одрубим?

— Грех би био посећи је, — рече Семјон. — Ја ћу हुтати.

Прошло је и лето, а Анушка се није враћала.

Семјон је замолио директора да га пусти у друго село да пошаље телеграм. Крешу је у сумрак. Дању је било немогуће ићи од силне жеге. Ишао је полако, сваки час се одмарао, тешко је дисао, гњечо прстима пелен, мирисао га — чинило му се да му је од тога лакше. Посматрао је како степа увече постаје плава и облаци, наднесени над земљом пламте као огњ од сунца на заласку.

— Ех, Анушка, — и Семјон се с напором подиже, — само када би видела ово! Овде си расла, целу си степен претрчала својим босим ногама, а са да где си?

Недалеко од пута налазио се млин. На прагу је седео човек у војничкој блузи наслонен на штаку. „Нови млинар“ — помисли Семјон и пође према њему. Пожелео је да попуши са новим човеком, да поприча са њим о својој тузи.

Плавичаст дим са његово цигарете дизао се у висину. Семјон се поздравно, сео и запалио, посматрајући испод ока новог млинара: човек је изгледао добар, млад, недавно је дошао из рата.

— Идем да мојој Анушки пошаљем телеграм, — рече Семјон.

— Зашто? — упита млинар.

Семјон је почео полако да прича: то је било девојче светле косе, мирна као лептир. Ходала је лако, не чујеш јој корак. Људи су говорили — лепотица! Али није ствар у томе. Била је љупка, оца је поштовала. Само њих двоје је остало на свету, а са да ето...

— Треба да се радујеш, — рече млинар — а не да се вређаш.

— Шта ти то говориш! — уплаши се Семјон. — Радост је радост, а брига је нешто друго. Добро би било да имам више а не само њу једну. Да је она нека ветропирка, нема шта да жалиш. Али њено срце је прави пламен. Е па, збогом — рече Семјон и опрости се. — Морам се ујутру вратити на посао.

Слуштао се мрак. Млад месец као танак рог висео је изнад удаљеног шумарка. На југу се смрачило а негде далеко је загрмело, небо се обојио пламеном.

Семјон је пошао брже, али се све чешће заустављао и кашљао. Грцао је од кашља, сузе су му навирале на очи.

Небо је све више тамнело.

грмело је. Прашина је јурила кроз степу у сусрет Семјону. „Нећу стићи“ — помислио је. Зашумела су жита, траве. Степа као да се расцепила од грома. Негде далеко тужно је зарзао сапети коњ. Спустио се плаховит пљусак.

Ујутру су пронашли Семјона у стени, мокрог, у грозници. Телеграм није успео да пошаље.

Лекар је долазио, али је Семјон знао да му је дошао крај, да више неће живети. Лежао је у сенари, крај самог прага како би могао да гледа на пут. Чекао је и није хтео да пређе у кућу.

Ноћу је било лакше него да њу, јер се издалека видела светлост возова. У сваком је могла бити Анушка. Јасно се чуо писак воза, дизао је главу са узглавља и ослушкивао: она је сада изашла из вагона, села у кола, стигла је до шуме, преко моста је дошла до села. Али до оца није стизала.

Хтео је да замоли суседа да пошаљу телеграм Анушки. Ноћу је у мислима састављао са држину: „Живи поштено, дођи на очев гроб, дођи — и под хладном земљом ћу те чекати“. Али не, такав телеграм она неће примити. Свет је сада послован, није им до глупог старца.

Једне ноћи ујесен роморила је киша. Спустила се тамна нема и топла и замирисала влажна коприва. Било је лакше дисати. Семјон је задремао. А када се тргао, испред куће је угледао аутомо-

бил. Одупро се дрхтавим рукама и повикао:

— Анушка, јеси ли то ти? — и клонуо је умреним.

Анушка је приљубила усне на његово чело, милувала његова кошчата рамена. Њене руке су дивно мирисале на ноћну траву.

— Шта је — говорила је она — но, ето, какав си...

— Ништа, — мрмљао је. — Мало сам онемоћао.

Семјона су пренели у кућу. Свет се разлишао. Анушка је скувала чај, а затим села поред њега. Држећи га непријатно за руку, осмехивала се на њега и с муком задржавала сузе.

Није могао да одвоји поглед од ње. Каква лепотица! И варошка хаљина је на њој, лепршава, такве се облаче само на празник. Али остала је ипак његова Анушка, мила, са срцем као пламичак.

У септембру су сахранили Семјона, на молбу Анушке поред гроба девојке Ане. Нови гроб на омиљеном његовом месту, обложили су бусењем, а јесен га је засула лишћем тако густо да се није видела црвена глина.

Свако јутро је долазила Анушка на гроб и гости чим би је угледали престај би да разговарају, трудили су се да нечујно прођу поред ње како је не би узнемиравали. А она је седела на клупи поред гроба, гледајући замишљено у степену.

Пред одлазак Анушка се хутке поздравила са својим старим пријатељима: брезама и боровима, и очевим гробом.

Идућег лета косачи су опет косили траву у парку, али брзе Семјона. Препричавали су гостима две историје — о две Ане.

Златни магацин зеленог листа

У животу људи, сматрају научници, постоје три важна проблема од чијег решавања зависи будућност човечанства, односно о безбедности његове егзистенције и техничком напретку. То су: сировине, енергетика и извори прехранбених производа. Човек је већ научио да ствара синтетичке производе, овладао је атомском енергијом и на путу је да контролише термонуклеарне реакције. У области енергетике и нових материјала извршена је права револуција. Сада се таква револуција назире и у трећој области: постоје изгледи да извори људске хране постану непресушни.

Где лежи кључ изобиља? — то је питање на које наука тражи одговор.

Једини извор хране како за људе тако и за остала жива бића — јесте фотосинтеза зеленог растиња. У зеленом листу, као у каквој чаробној лабораторији, рађа се скроб, шећер, масноће, беланчевине, витамини... Ту се одигравају многи, за нас још загађени процеси настајања живе материје из мртве. Помоћу зеленог пигмента-хлорофила биљке гутају енергију сунчеве светлости и стварају из угљеника, воде и минералних соли енергетска једињења, богата енергијом и сложена по свом саставу. Од тога каква је „продуктивност“ фотосинтезе, колико човек може да овлада њоме и да је искористи за своје циљеве, зависи и изобиље у прехранбеним производима, па и многим сировинама.

Данас су људи на око 2,5 милијарде хектара, или на само 16 одсто копна наше планете, заменили непродуктивно дивље растиње усевима и стабљима која дају висок род. Али то значи да и поред искористивих култура у систему савремене агротехнике коефицијент коришћења енергије сунчеве радијације искористио је само за четврт до један одсто. Теоретски, могућност коришћења енергије сунчеве радијације искористио је само за четврт до један одсто. Теоретски, могућност коришћења енергије сунчеве радијације искористио је само за четврт до један одсто. Теоретски, могућност коришћења енергије сунчеве радијације искористио је само за четврт до један одсто.

Већ у садашњим условима, уз боље коришћење фотосинтезе тј. ако се достигне ефекат од 3 до 4 милијарде килокалорија енергије сунчеве радијације по хектару може се добити са хектара 150 метричких центи кукуруза у зрну, односно 150 метричких центи ражи или 1.500 метричких центи шећерне репе.

Упоредо са упознавањем фотосинтезе и правилним одабирањем култура повећања се и приноси. Наука, са досадашњим упознавањем фотосинтезе, агротехнике и селекције омогућује биљкама да уписују од 50 одсто енергије сунчеве радијације која пада на њих и да од тога искористе до 10 одсто, што значи да се приноси могу учествовати у четворостручити.

На основу досада постигнутих резултата, научници тарде да сазнање о унутрашњем механизму фотосинтезе дозвољава стварање нових култура што ће омогућити нове приносе, сада несхватљиве. Помоћу сензибилизатора, материја које упијају енергију сунчеве светлости и претварају је у хемијску енергију и катализатора — хемија ће ускоро бити у стању да омогући такав успон пољопривреде да човечанство ико се веома брзо повећава, неће више страховати од глади. Хемија, наравно, добија за савезника неискористиву енергетску базу — Сунце. Вештачка фотосинтеза омогућује да се добију нове хранљиве материје непосредно из угљеника, угљеног диоксида, азота, воде и других елемената. А то време више није далеко...

По храбрости, сна-
лажљивости и по-
жртвовању које су
показале у другом
светском рату у
борби против на-
циста, жене шпи-
јунке нису заоста-
јале за својим му-
шким колегама.

У ОЛУЈИ РАТА

Искусство из прошлог ра-
та показује да жене-
шпијунке не заостају
за својим колегама. И оне су
храбре, неустрашиве, преду-
зимљиве, хладнокрвне и из-
држљиве. У нечему су чак и
изнад њих — знатно мање се
хвале и нису тако славољуби-
вине као мушкарци. Међу-
тим, по мишљењу генерала
Донована, руководиоца аме-
ричке шпијунске службе за
време прошлог рата, жене
шпијунке имају и једну ве-
лику ману: много лакше се
заљубљују у непријатеља.

Нака су свесне те своје
слабости. Кад се једна аме-
ричка шпијунка из обавештај-
не службе ОСС заљубила у
немачког шпијуна у Лондону
од кога је, према задатку,
морала да прикупи важне по-
датке — обратила се после
неколико дана своје шефу
речим:

— Смените ме са моје дуж-
ности. Вратите ме у САД док
још нисам издала отаџбину.
Том човеку нисам још ништа
рекла али ћу то свакако јед-
ног дана учинити. Заљубље-
на сам у њега.

Американци су у прошлом
рату највише користили услу-
ге жена шпијунки. Рачуна се
да је од 1941. до 1945. године
преко хиљаду њих радило за
ЦИА (Централну обавештај-
ну агенцију) и ОСС (Службу
стратегијског обавештавања).

Једна америчка шпијунка
позната по свом надимку Ке-
ти, искочила је из авиона и
падобраном се спустила на
тло Француске почетком 1944.
године да би одатле слала
податке о немачким транс-
портима.

Пошто се ослободила па-
добранске куполе и комбине-
зона отрчала је по кофер ко-
ји се спустио недалеко од ње
другим падобраном. За тили
час се прерушила и после не-
колико тренутака појавила се
на друму као права францу-
ска сељанка.

У џепу је имала коску са
добрим слојем свежег меса.
Надомак првог села приметил
је једног пса дугацки и на-
мамила га коском а затим
га помиловао. Пас је почео
да прати и био јој је по-
требан да би још верније из-
гледала као безазлена сељан-
ка.

Ускоро је срела једну не-
мачку патролу. Упитали су је
шта носи у кофери, а она је
начинила глупав израз и це-
рећи се рекла:

— Можда митраљез, можда
минигатунг, пријатеља.

Немци су се згледали, сле-
гли раменима и пустили је да
оде, а у старом кофери на-
лазила се краткоталасна ра-
дио-станица.

Много трагичније је про-
шла друга одважна Американ

ка коју је обавештајна служ-
ба послала у Холандију да
прикупи важне податке о не-
ким немачким ратним постро-
јењима и фабрикама. Али она
није знала да су у савезнич-
ку шпијунску мрежу били у-
бачени немачки агенти про-
векатори који су је открили.

У затвору су је настрашије
мучили али она више од не-
дељу дана није одала нијед-
ног сарадника. Пошто је прет-
ворена у безобличну крваву
масу без свести и без моћи
говора остављена је у једном
селу на милост и немилост
месџана. Када су се савезни-
ци неколко месеци касније
искрцали у Холандију поку-
шали су да је пронађу и на-
шли су је у једном забаченом
сеоцету. Била је без ноге и
полудела. Тек после више го-
дина лечења у болници она је
поново постала нормално
створење.

У Шангају је за време
прошлог рата радила једна Аме-
риканка која је савезницима
пружила драгоцене податке
о јапанским војним планови-
ма и тајним базама. Звала се
Роза Сент Фал и била је ро-
ђена у Кини. Црноока и инте-
лигентна познавала је више
кинеских дијалеката.

Својом спретношћу и прив-
лачношћу брзо је стекла на-
клоност једног од главних
вођа кинеских гусаара Ванг
Чао Лаја. Он јој је поверавао
све податке о Јапанцима ко-
је је његова добро организо-
вана обавештајна мрежа при-
купљала, али је уз то морала
да слуша и његове бескрајне
приче о другим породичним
невољама. Ванг Чао Лај у-
пркос безакону и пљачки које
је спроводио, живљао је бла-
гонаклоност јапанских окупа-
тора јер им је достављао по-
датке о раду и организација-
ма патриота, али ниједном
није посумњао да је Роза са-
везнички агент.

Једна од најистакнутијих
шпијунки стратегијске служ-
бе ОСС у Мадриду била је
једна америчка списатељица
чије се име и данас држи у
тајности. Требало је да сазна
који шпански дипломати ра-

де за нацистичку обавештај-
ну службу. Немци су убрзо
посумњали и почели да пра-
те америчку књижевницу, али
без доказа нису могли против
ње у Шпанији ништа да ура-
де.

Не само позната књижевни-
ца већ и врло лепа жена, она

је успела да је заволи једна
од најзначајнијих личности
из непосредне близине гене-
рала Франка. Заљубљени Шпа-
нац је запросио Американку
која је из дана у дан одлага-
ла да да пристанак, али је
свкодневно сазнавала од ње-
га све драгоцене податке.

Најзад, једног пролећног
јутра, када су шпанске власти
већ биле издале налог за ње-
но хапшење, она се тајно ук-
рцала на један амерички
брод и отпловила за Њујорк.
Са собом је понела читав до-
сије детаљних обавештења о
20 шпанских дипломата који
су радили за нацисте. Прија-
тељ у Шпанији извршио је
самоубиство мада ни сам ни-
је био свестан да је баш он
био главни извор за обаве-
штења америчке шпијунске
службе у Шпанији.

Једна од најбољих фран-
цуских обавештајки и дивер-
занткиња у другом светском
рату била је девојка позна-
та по надимку Артемис.

У освит једног новембар-
ског дана 1943. године искр-
цала се из енглеске подмор-
нице на обалама Норманди-
је. Снабдевена лажним испра-
вама прокрстарила је целу
Француску: возом, аутосто-
пом, пешице. Стигла је једног
дану у област Високе Лоаре
са подацима и лозинкама за
везу са Покретом отпора, до-
бивеним лично од генерала
Де Гола у Лондону. Главни
задатак јој је био да проу-
чава како млади припадници
Покрета отпора врше сабота-
же.

Артемис није била ни мла-
да, ни лепа, ни ружна. Неки
су сматрали да има 30 а дру-
ги 40 година, али без обзира
на то била је интелигентна,
пожртвована и енергична.

Држала је часове у житница-
ма, пољским кухињама, по-
дућанским запелима и у ира-
ку дубоких шума о томе где
треба да се стави динамит да
би се дигао у ваздух мост
или железничка пруга а где
детонатор који ће разорити
локомотиву или аутомобил.
Пред Покрет отпора се јед-

ног дана поставио необично
тежак задатак: требало је
дићи у ваздух један желе-
знички мост преко кога ће у
одређено време проћи ковој
са војском и важним наору-
жањем за фронт. Артемис ни
је хтела да повери задатак
ниједном од својих ђака,
сматрала је да је само њено
искуство на потребној висини.
Без ичије помоћи она је
дигла мост са ковојем у ваз-
дух, уништила више десети-
на тешких тенкова и топова,
изазвала смрт преко стотину
хитлероваца.

Мало је познато да је ћер-
ка чувеног италијанског ди-
ригента Артура Тосканинија
била једна од најбољих оба-
вештајки италијанског По-
крета отпора. Учествовала је
у више махова у непосред-
ним борбама италијанских
партизана против Немца.
Једном приликом требало је
да она пређе швајцарску гра-
ницу и преда савезничкој о-
бавештајној служби кофер са
важним подацима. Била је
ноћ. Очучена као сељанка
она је сатима пешачила и
стигла на неколико метара
од граничних прелаза. Неоче-
кивано је пред њом искрца-
ла гранична стража. На стро-
го питање једног војника шта
ту ради она је одговорила:

— Мој муж је пијан. Пла-
шим се да се вратим кући, а
моја сестра станује недалеко
одавде. Могу ли да пређем
границу и да се склоним код
ње?

Немцу који је није разумео
објаснила је на лошем немач-
ком језику. Плакала је и кр-
шила руке. Најзад се стра-
жар смилвао, подигао јој је
кофер и пустио је да пређе
границу. Сутрадан је Алес
Далс имао драгоцене подат-
ке о нацистичким обавештај-
цима у САД.

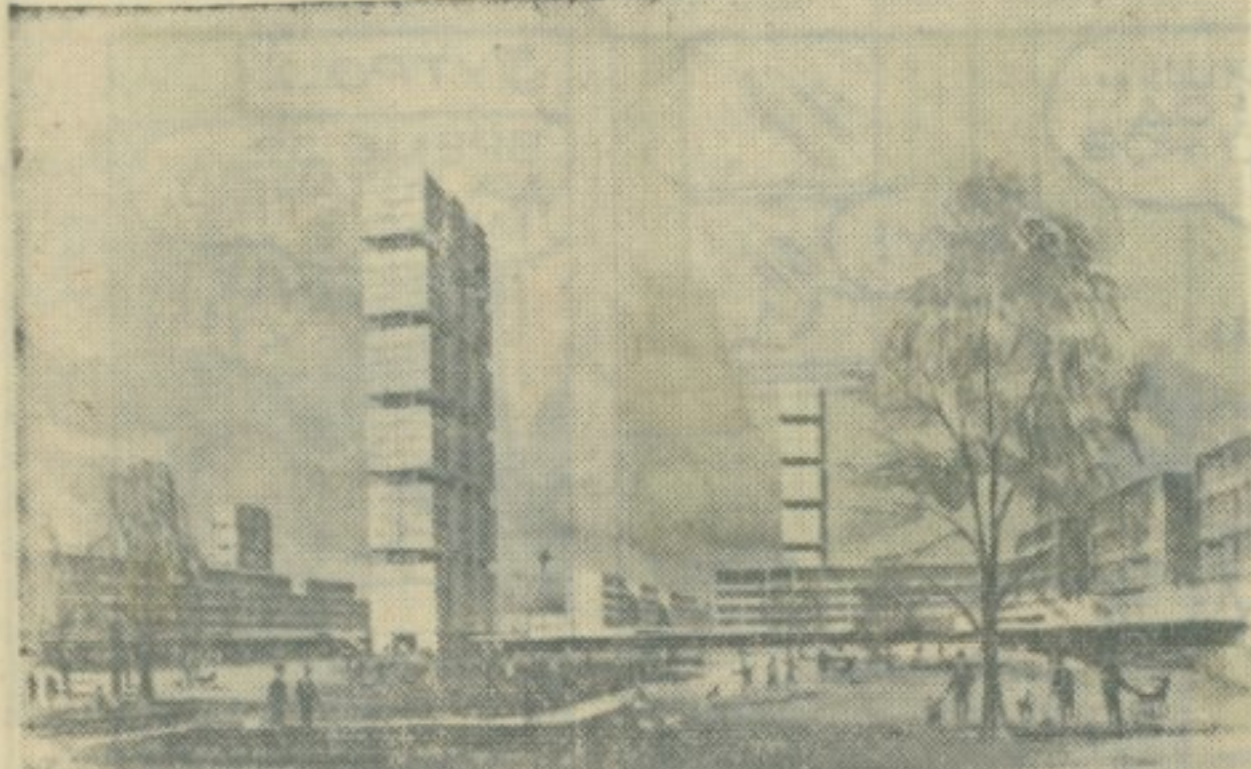

МАРК ТВЕН И ГОВОРНИЦИ

Марк Твен је био заклето непријатељ дугачких
говора. Пре почетка званичних банкета на којима би
морао да учествује, он би увек удучио прилику да
говорнику на банкету исприча следећу причу:

— Једном сам био у некој цркви да бих чуо
проповед једног познатог свештеника. Првих десет
минута био сам толико одушевљен да сам одлучио
да као свој прилог дам сав новац који сам имао код
себе. После других десет минута променио сам своју
одлуку: даћу сав ситан новац који имам, али нећу
отворити новчаник с папирним новчаницама. После
трећих десет минута решио сам да не дам ништа.
Када је, најзад, после говора од пет пута по
четврт часа, црквени тутор скупљајући прилоге до-
шао до мене, ја сам, да он то не примети, узео са
таса два долара не бих ли се на тај начин обеште-
тио што сам морао да слушам један тако дугачак говор.

НАД МОЧВАРОМ

Лондонска општина направила је план да се сагради читав мали град, за 25.000 становника, на неколико великих бетонских плоча које ће се подићи на стубовима над мочварама у близини ушћа Темзе, код Ерита. Водоплавно земљиште од 250 хектара испресецано многим каналима у којима воде има увек показало се као несигурно тло за обичне темеље. Зато се приступило овом новом решењу. По стављен је само услов да на овом терену ниједна просто-

рија за становање не буде на висини средњег водостаја који је мањи од 2,5 метра, да свако домаћинство има места за кола и да на сваких хиљаду становника буде три и по хектара слободне површине. Планом се предвиђа да под платформом буду гараже, електричне потцентралне, пумпне станице, складишта и силоси за отпатке и разне комуналне радионице. Платформе, њих двадесетак, биће међусобно повезане пешачким стазама.

„СПЛЕНДИДО“

Велика бела застава са црним парским аустријским грбом у средини а око њега грбовима свих ондашњих аустријских покрајаја, украсила је 31. јула 1860. године други јарбол великог једрењака од 300 тона „Сплендидо“ капетана Иво Визина са Прчања. Његова заслуга је била велика — он је први од Словена на свом једрењаку, али под аустријском заставом, са 11 људи посаде опловио цео свет. Пут је трајао пуних 7 година од 1852. до 1859. а представљао за оно време прави подвиг. То је Аустрија признала, а и сама била поласкана јер ако не њени људи бар њена застава се прошетала морима. Први пут је за мирнодопске заслуге цар Фрања Јосиф I предложио за ово високо признање једног Словена који је и у комисији за додељивање те почасти до био све гласове сем једног.

Застава је предата на свечан начин на аустријској ратној лађи „Белоне“ у тријанској луци. Када је капетан Визин лично подигао заставу на други јарбол, јер је само на то имао право, са „Белоне“ је испашен у знак поздрава 21 хитац из топа. То је била највећа почаст коју је од Аустрије доживео један поморац. Од тога дана капетан Иво Визин имао је права сем ове заставе да држи мању на својој кући а минијатурни на крми своје мале лађе. По статути од додељивању заставе кад год би се на широком мору његов једрењак срео с неким аустријским бродом и по-

здравио га одређеним бројем топовских хитаца, овај је морао да га отпоздрави истом мером.

Иво Визин је умро на Прчању 1868, а пре десет година је на његовој кући подигнута спомен-плоча. Застава квадратног облика 4x4, мало само пожутела од времена, са рељефним црним свиленим везом — аустријским грбовима, стоји као успомена на неустрасливе бокељске поморце — у витрини цркве на Прчању.

ДРЕВНО БЛАГО ВРЕДНО ДЕСЕТ ВОЛОВА

Новчићи на слици потичу из 14. века и представљају само мали део блага од 6.000 руком кованих сребрњака који су недавно нађени испод једног потпорног зида неке

старе рушене куће у Винер Нојштату у Аустрији. На свим новчићима слике паса, овнова, кула и риба уковане су ручним радом, што је сасвим могућно је је метал био релативно мек. У време када је ово благо било закопано за њега се могло добити десет воллова који су у оно време представљали читаво богатство. Налазач је покловно сребрњаке Бечком музеју где ће они бити изложени јавности.

Најскупља камера

Најскупљи фотографски апарат који ће стајати ни више ни мање него десет милиона долара биће завршен до 1963. године у Сједињеним Америчким Државама и уградиће се у сателит Сомос који ће кружити васионом.

Сочиво ће му бити дебело 2,10 метара и тешко готово хиљаду килограма. Бленда, која је сама стајати два милиона долара, функционисаће у стохијадитом делу секунде. Апарат ће снимати на траци од 35 милиметара и аутоматски ће развијати филм: траку од 100 метара за свега 90 секунди.

Јесће ли бекчици да...

... први франак био је ископан за време владе краља Јована Доброг 1360. године и имао је натпис „Франсо“

„Rex“ тј. краљев франак. Овај први франак представљао је краља на коњу одакле је дошло и његово име „франак на коњу“. На другим францима могао се видети краљ у оделу ратника али како иде пешине. То је био „пешачки франак“. Кардинал од Бурбона је прекинуо прављење франака и заменио их талирима.

... шопиони сачињавају важну лингвистичку групу која је некад заузимала простране те-

риторије око Стеновитих планина Сијера Неваде. Њихови наследици данас су разуму се остали у малом броју али говоре истим језиком.

... Јапанци су почели да носе кимону, њихову националну хаљину, тек од X века. На старим фигуринама може се видети да су дотле носили веома шиширочне панталоне, хакама, прекривене неком врстом хаљине доста сличне европској.

... паства за зубе од воћне каше треба ускоро да буде у продаји

у Америци поред пасте намирисане вискијем.

... руски архитекти хвале једну оригиналну методу за зидање темеља и подрума зграда. Уместо да копају земљу као досад, грађевински радници пробијају уске канале и у њих уводе гас који заглављен гори више дана. Кад терен, тако испечен, достигне чврстину цигле подиже се кућа на чврстом темељу.

... немачке поште су у току 1962. године примиле и послале 9 мили-

јарди писама и 3.6 милиона поштанских карата.

... и у Британској енциклопедији из 1944. године пише да је главна корист од уранијума прављење керамике.

... кроз аеродром у Франкфурту прошло је у току прошле године више од 3 милиона путника. Овај аеродром је трећи по промету у Европи после лондонског и париског.

... за последњих шест година производња ме-

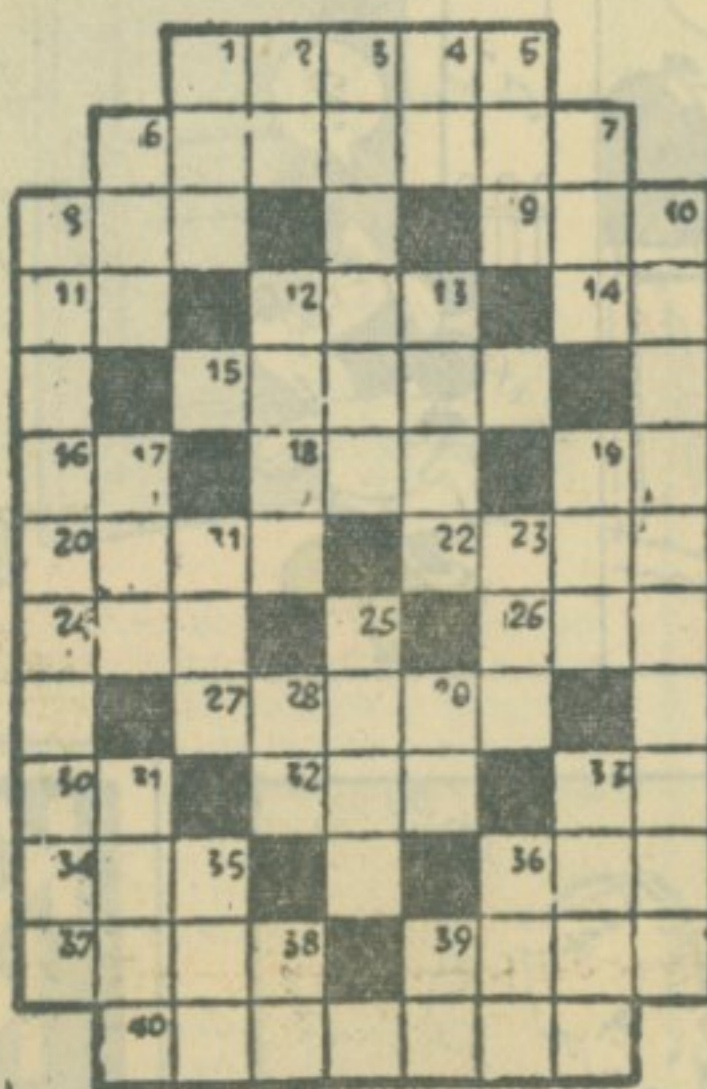

тали у свету, свакако због повећања производње усисивача, умањена је за 65 одсто.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) немачки композитор (19 в.); 6) наш највећи град; 8) град у Немачкој; 9) тал; 11) истурени део копна у море; 12) највећи сисар; 14) два сугласника; 15) место у Србији; 16) неосећен; 18) опака болест; 19) скраћеница за сантиметар; 20) део лица; 22) становник највећег полуострва на свету; 24) узвик; 26) предлог; 27) наш шахиста, омадлински правак света у шаху; 30) домаћа животиња; 32) прилог; 33) предлог; 34) папагај; 36) плавајуће острво на горњем Нилу; 37) амерички ситан ловац; 39) наша река; 40) острво на Јадрану.

Усправно: 1) проналазач телефона; 2) грчко слово; 3) римски државник и војсковођа (1. в. пре н. е.); 4) иницијала француског композитора („Болеро“); 5) прилог за време; 6) суштина; 7) мајчин отац; 8) град у Србији; 10) масовно светско спортско такмичење, које се одржава сваке четврте године; 12) омотач дрвљене; 13) женска хаљина; 17) један оинскит; 19) индустријска област у Западној Европи; 21) шаховска фигура; 23) гомила; 25) острво на Јадрану; 28) врста пер-

шума; 29) хемијски знак за молибден; 31) град у СССР; 33) оинскит; 35) личност из Толстојевог романа; 36) целокупан; 38) два слова; 39) један зачи.

Водоравно: 1) Енгар; 6) Краљево; 8) ара; 9) ова; 11) П(етар) К(очин); 12) Ист; 14) ел; 15) Искар; 16) си; 18) так; 19) до; 20) Инка; 22) озон; 24) ода; 26) икс; 27) Давид; 30) ар; 32) Гал; 33) со; 34) тон; 36) Чад; 37) Аман; 39) Кале; 40) Врешња.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Усправно: 1) ера; 2) на; 3) А-љаска; 4) ре; 5) ово; 6) Крк; 7) ове; 8) „Апационата“; 10) Алфонс Доде; 12) нега; 13) тако; 17) Инд; 19) док; 21) кад; 23) инд; 25) Хвар; 28) аг; 29) Ин; 31) ромб; 33) сала; 35) нар; 36) чај; 38) не; 39) ки.

ПОЧАСНИ ДОКТОР

Позната енглеска балерина доктор Кембричког универзитета. На слици је видимо у традиционалној ношњи.

НАПРАВИ САМ

Девојчица од шкољки

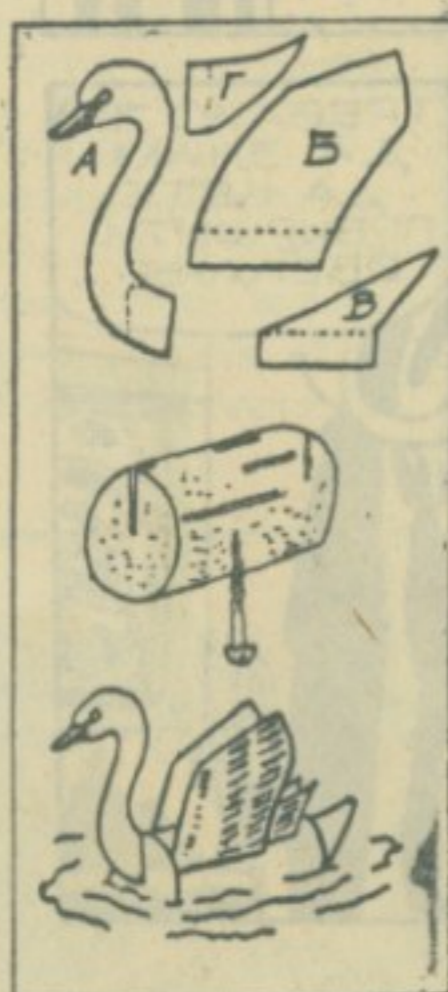

Иако је лето давно прошло, ми се надамо да вам је од летос свакако остала и која шкољка. Уколико јесте онда можете од њих начинити малу девојчицу која ће представљати леп украс.

Изаберите три шкољке отприлике сличне величине и залепите их једну на другу као што видите на нашем цртежу 1, и са профила (2). Малу шкољку уметните и

залепите у нешто већу као на цртежу 3 и 4, а на шкољки 4 исцртајте очи, нос, уста и обрве девојчине, док ће јој шкољка 3 бити обод на шеширу. Залепите ову „главу“ на тело (цр. 2) на месту где су линије тачкасто обележене. Руке начините од малих дугуљастих пужина и залепите их са стране (цр. 3). На крају вам још само остаје, наравно, ако желите, да обојите вашу девојчицу (цр. 6) и то почев од шешира, па до сукње у три карнера — тањим слојем лака за нокте.

ЛАБУД

Лабуда свако воли да види због његове лепоте и ако имате мало стрпљења може-

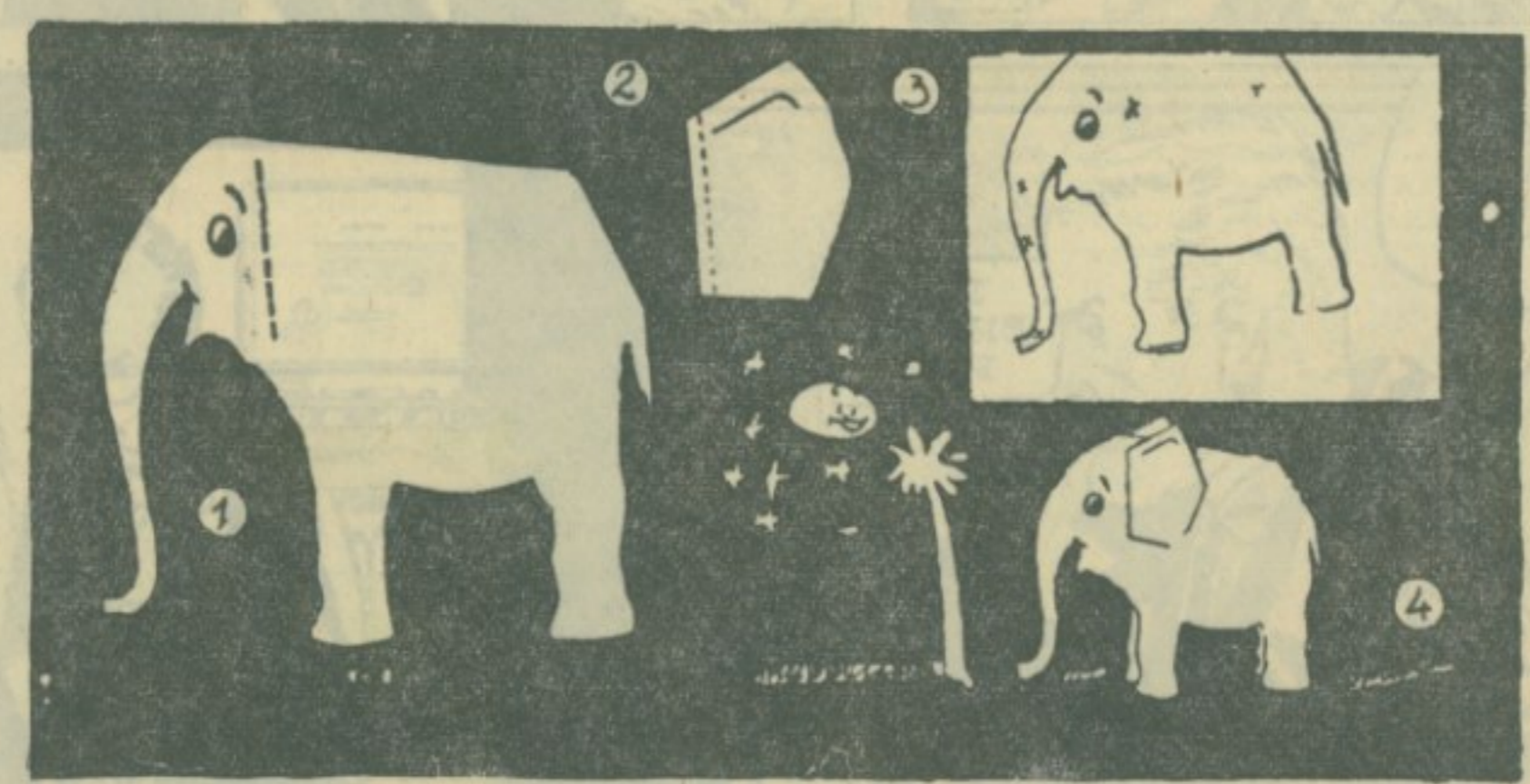
те га сами начинити: од запушача од плуте, картона, шрафа, мало лепка и масне беле боје.

Изрежите од чврстог картона главу (сл. А) крила (3 пута сл. Б и два пута сл. В и реп Г). Затим учврстите у запушач један шраф на делу који ће бити лабудов трбух.

Тежина шрафа омогућиће лабуду да плива по води да се не изврне. Усеците у запушач прорезе као што видите на нашем цртежу у средини, и у њих увуците и учврстите лепком: главу, крила и реп. На крају вам остаје само још да птицу обоји-

те белом масном бојом, ако треба и два пута, да би вам лабуд био отпорнији према води јер је начињен делимично и од картона. Кад од маме добијете дозволу да птицу пустите у лавабо или каду напуњену водом, уживаћете у њеном пливању.

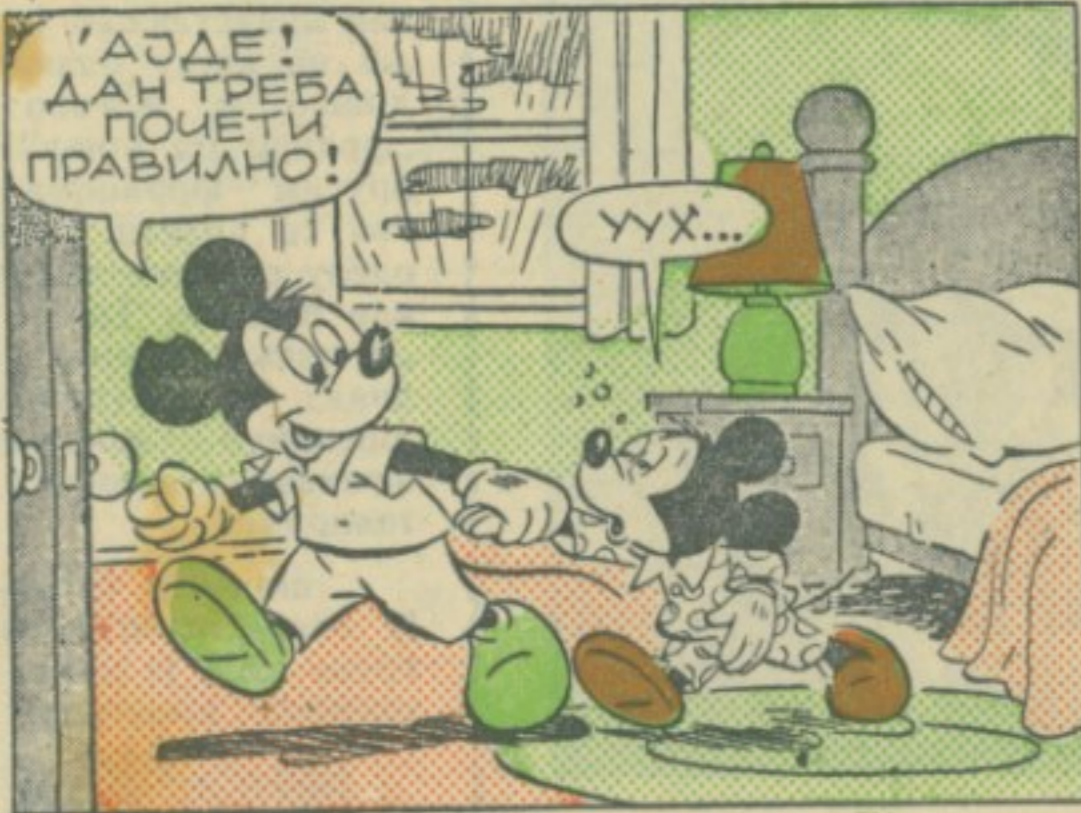
СЛОН

Узмите круг лист папира из блока за цртање и савијте га на два дела. Прекопирајте на њему слику слона (сл. 1) пазице при том да се линија лева покложи са преосвјетљеним папиром (сл. 3),

Опсеците онда ову слику у (папир остаје савијен) и селите заједно „две“ сурле и тело животиње стављајући мало лепка на унутрашњи део папира (на цртежу 3 означен крстићима). Опсеци-

те још и два иста уха (сл. 2) и залепите их са обе стране главе. Обојте целог слона и нацртајте какло дрво испред њега (сл. 4) па ћете дочарати себи један афрички пејзаж.

ТОП ДИТЕЛО

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

„БИСТРА“ ЖЕНА

Патина рођака донела јој своју бебу да је причува док она посвршава неке послове. Али како Пата није навикла да седи код куће, позва телефоном Пају и рече му:

— Пајо, ја ћу зачас тркнути до Белке, а слушалицу од мог телефона сам оставила уз бебин креветић. Ако чујеш да плаче зови ме код Белке.

КРИВ МУ РАДИО

Купио Шиља радио, али како није био задовољан програмом он га посла на траг у радњу уз овакву рекламацију:

„Радио који сам купио код вас не свиђа ми се. Звук му је добар, али већина програма је врло лоша. Молим вас понајте ми други који емитује боље програме.“

ЉУБАЗНА ПОДВАЛА

Почео Шиља да се бави продајом половних аутомобила и на радњи изостао овакав оглас:

„Постаните богат пешак продајући нам ваша кола.“

ПОЗНАЈЕ ГА

Позвала Пата Пају да јој окачи слику и каже:

— Пајо, чекић се налази у фиоци, ексери поред чекића а завоји и алкохол у купатилу у ручној апотеци.